…РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

…УРЯАД ҮНЭН

№ 24 (11622)
1968 оной январиин 28, воскресени

сэн 2 мүнгэн

…й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…АБАН …ЖЭЛЫЕ — БОЛЗОРhОО УРИД!

Онохойн модоной комбинадай коллектив «Табан жэлые — болзорhоонь урид!» гэhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Модо эд болгодог цехэй хүдэлмэришэд (зураг дээрэ зүүн гарhаа) Л. Н. Верхотурова, А. В. Антипов, Л. М. Лапордина гэгшэдэй бригада халаанайнгаа нормые 105—110 процент ходо дүүргэжэ байдаг.

…ОЕР hАРА УРИД

…АН. (Телефоноор аб… …галанта гэжэ газарта …сын нэрэмжэтэ колхо… Эрдынеев, Жамбал …едор Будажапов гэг… …ан таргалуулха малай …даг. Олон жэлдэ мал …аhан эдэнэй харууhан… …үргэнөөр таргална. …абаhан малынь зундаа, … бэлшээриин hайнда, …гталагта адуулагдаhан дээрэhээ хүсэ шадалаар hайн болоо, мүн халуун намарhаа эхилжэ hайхан үбhөөр, талха таряанай зүйлөөр hайса шахагдажа, сүүдхэдээ 900—1000 грамм шэгнүүрээ нэмээгээ юм.

Мүнөө энэ колхоз 1200 центнер мяха гүрэндэ тушааха байhан аад, 1373 центнер тушаажа, кварталайнгаа түсэб болзорhоонь хоёр hара урид дүүргэбэ.

С. ОЧИРОВ.

16000-да ХҮРӨӨ

…Р-ШЭБЭР. (Телефоноор …нэ жэлдэ аймагай ажа… бүхы хонишод 93000 …ажа түлжүүлхэ түсэб …эй 84 мянганиинь үбэ…нүүдтэ абтахаар хэраа…

…тул эбэлгэ түлэг дун… …эрэ», «Знамя Ленина» …ай, мүн «Одон», «Эр… …хозуудай хонишод энэ …атай хаhадаа hайнаар …эрэнээ эмхитэйгээр ун… …айнхай.

hүүлшын мэдээнэй ёhоор. «Знамя Ленина» колхозойхид 1500 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Энэ колхозой Дарима Эрдынеева Харгааhатын отарада 200 гаран хурьга абанхай. Мүн Гарма Цыдыповэй болон Георгий Васильевай даадаг отаралуудта хурьгад hайнаар түлжүүлэгдэнэ. Бүхыдөө аймаг дотор 16000 хурьган абтанхай.

В. ШИРДАРМАЕВ.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛЭН

…а-Һуурай барилгын ма… …эй участогай, хирпии… …й хүдэлмэришэд жэлэй …ойшо графигаа урид… …үргэнэ. Гульзина Каю… …аалаг бригада тухай … олон үгэнүүдые хэлэ… …үү энэ бригада найман …буридэнхэй. Неэшэндэ …рпиисэ зөөхэ, hүү… …эгдаhан хирпиисэ гар… …арла тус бригада ходо …үүргэдэг.

Тэдэнэр үнгэрhэн жэлэй түсэбые болзорhоонь арбан хоногоор уридшалан дүүргэhэн байгаа. Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрhөө даабаряа үдэр бүхэндэ 108—110 процент хүргэнэ. Раиса Траксель, Капитолина Батышева, Нина Команова, бригадын бусад гэшүүд абаhан социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргана.

Л. СЛЮНКИНА.

БАЯРТАЙ МЭДЭЭСЭЛ

Табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоhон XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргэбэ.

Бури нёдондо намар энэ колхозой правлени 124 залуу эзэртэ мал дүршэл шадабаритай малшад Вера, Семен Семенюковтэндэ шахан таргалуулхыень даалгажа үгэhэн юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо оролдосотой шударгыгаар ажаллажа, даажа абаhан бүхы малайнгаа шэгнүүрые тус бурёдэнь сүүдхэдээ 900—1000 граммаар нэмээдэг hэн. Мүнөө тэдэ шахамалнуудаа мяханай комбинадта тушаахадань 300 центнер татаа.

Түсэбэй дүүргэлтэдэ хам оролсоhон тус колхозой гахайн фермые даагша, түрүү гахайшан Зиновья Матвеевагай ажал онсо тэмдэглэхээр. Юуб гэхэдэ, энэ фермынхид 148 гахай шахан таргалуулжа тушааhан. Тиигэжэ энэ колхоз 524 центнер мяха гүрэндэ тушаажа, түсэбөө 137,8 процент дүүргээ.

Н. КУЧУМОВ.

Загарай.

□ **Шэнэ совхоз.**
□ Гүрэнэй туhаламжа.
□ **Уран гартайшуул.**
□ Ажалай габьяа.

„АВАНГАРД" МҮНДЭЛБЭ

МУХАР-ШЭБЭР. (Телефоноор абтаба). Һаяшаг Суулгын совхозhоо амяарлагдаhан «Авангард» гэжэ мал үсхэбэрилхэ шэнэ совхоз байгуулагдаба. Шэнэ совхоз 12116 хонитой, 2544 гахайтай, 1575 үхэртэй, тэдэнэйнь 566 үнеэд юм.

Энэ совхоз 8116 гектар таряалантай, 16893 га сабшалан, бэлшээриин газартай. Совхоздо 30 трактор, 18 автомашина, 20 комбайн бии.

«Авангард» совхоз мүнөө жэлдэ 7230 центнер hү, 3997 центнер мяха, 10.000 центнер ороо hо таряа болон бусад продукци гүрэндөө тушааха түсэбтэй.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ТҮРҮҮШЫН ПЕНСИ БАРЮУЛАГДАБА

Шэнэ Указай ёhоор, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз артелиингээ үнинэй гэшүүдтэ пенси барюулжа эхилбэ. Колхозой 70-аад үбгэд, хүгшэд пенси абаха болонхой. Эдэнэртэ пенси абаха дэбтэр барюулга баяр ёhололой оршон байдалда үнгэргэгдөө. Тэрэнэй барюулга дээрэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр А. И. Чимитцыренов, парткомой секретарь нүхэр Т. Д. Данзанов гэгшэд пенсидэ гарагшадые халуунаар амаршалhан байна.

Пенсидэ гарагшадай зүгhөө нүхэд Б. Ц. Шарапов, Ф. Ф. Черниговский гэгшэд харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, парти, правительствынгаа хандуулhан анхаралда ехэ баяр хүргэбэ.

Энэ суглаан дээрэ амаралтада гараhан үбгэд, хүгшэдтэ түрүүшын пенси барюулагдаа.

Г. САБЖАЕВ.

ВЫСТАВКЭДЭ ОШОБОД

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандажа, ажахынгаа бэлигые арьбадхалсадаг түрүү hаалишад Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо олон. Тэдэниие колхозой правлени, партком Арадай түйлалтануудые харуулhан выставкэдэ эльгээжэ, оронойнгоо түрүү ажахынуудай болон хүдэлмэришэдэй амжалтануудтай танилсуулха арга олгодог.

Һаяшаг «Дружба» колхозой механизатор Д. А. Богидаев, hаалишан Г. Васильева болон гурбадахи фермые эрхилэгшэ П. С. Богидаев гэгшэд выставкэдэ ошохоор Эхэ оронойнгоо ниислэл — Москва ниидэбэ.

Ойрын сагта колхозой нүгөө бүлэг түрүүшүүл мүн лэ тиишэ ошохо юм.

В. БОРИСОВ.

ОЛОН МАГАЗИНУУД

Итанцын леспромхозой Кома hууринда эдеэ хоолой шэнэ магазин нээгдэбэ. Шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан энэ магазин соо hаруул, уужам. Наймаалагшад худалдан абагшадта аятай зохид болонхой. Итанцын ОРС-ын эрхим наймаалагша Нина Андреевна Пронина шэнэ магазинай эрхилэгшээр томилогдоо.

Тэрэшэлэн Татаурово тосхондо «Березка» гэжэ эдеэ хоолой шэнэ магазин нээгдэбэ. Хоёр наймаалагшатай энэ магазин үhаар дулаасуулагдадаг байна.

Ю. ТАРАСОВ.

МОСКВАГАЙ ЛЕКТОРНУУД — МАНАЙДА

КПСС-эй Советскэ райкомдо ханын газетын редакторнуудай суглаан болобо. Тэндэ Москвагай лектор, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Ю. А. Ушаков «Доодо шатын хэблэлэй удха шанар тухай» лекци уншаhан байна. СССР-эй Журналистнарай союзай хүдэлмэрилэгшэ Л. Н. Виноградов «Ханын газетэнүүдые эмхидхэн гаргалга, түсэблэлгэ ба гоёон шэмэглэлгэ тухай» сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Суглаанда хабаадаhан Улаан-Үдын Советскэ районой предприяти, эмхи зургаануудай ханын газетэнүүдэй редакторнууд Москвагай лекторнуудай уншаhан лекцинүүдые ехээр hонирхобо.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭН

Хүдөө нютаг бүхэндэ интеллигентнэр хүдэлжэ байдаг. Эдэ хэд бэ гэхэдэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд — агрономууд, зоотехнигүүд, инженернүүд, ветеринарна врачнууд, багшанар, врачнууд ба бусад болоно. Жэл ерэхэ бүри эдэнэрэй тоо нэмэжэл байдаг. Совет хүнүүдэй эрдэмэй, соёл болбосоролой дээшэлжэ байhанай бодото гэршэ энэ болоно. Буряад ороной алишье нютагта — ажахынуудай түб hууринуудта ошоо хада, дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд олон байдаг, саашадаа улам олошорхонь лабтай.

Дээдэ hургуулитай мэргэжэлтэ — врач, багша, инженер, экономист гү, али ондоо ямар нэгэн мэргэжэлтэн хүдөө нютаг ерэжэ, түрүүшын алхам хэнэ. Ажабайдалай замда ороhон энэ алхамынь тэрэ хүнэй эрхэтэн уялгын, мэргэжэлэйнь ёhото шалгалта болоно ха юм. Юуб гэхэдэ, арба гаран жэлдэ гүрэнэй хүзүүн дээрэ ерээдүйн мэргэжэлтэ эрдэмдэ hуража, мэргэжэл абажа гараа. Энээнэйнгээ ашыень харюулха саг эрьежэ ерэнэ. Нэн түрүүн мэргэжэлтэ бүхэн өөрынгөө hалбаряар абаhан эрдэмээ бодото ажал дээрэ хэрэглэжэ шадаха байhанаа харуулха уялгатай.

Ажал хэжэ хүн болохо гээд арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Мэргэжэhэн хэрэгтээ абьяастай, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэй үүсхэлтэй байдаг залуу мэргэжэлтэ ябаhан газартаа магтаалтай, хүндэтэй байдагынь элитэ. Энээнэй нэгэ жэшээ харуулая. Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхоздо хүдөөгэй больницын главна врачаар К. В. Ракшаин хүдэлдэг. Эрхүүгэй медицинскэ институт эрхим hайнаар дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр энэ мэргэжэлтэн Түнхэнэй аймагта ажаллажа байнхай. Түрүүн Түнхэн нютагта, удаань Хуурай-Һубагта хүдэлнэ.

Хүниие аргалжа, үбшэн зоболонгhоонь абархаhаа хүндэтэй юун байхаб. Энэ нэрэдээ хүрэмэ, бэрхэ врач байhанаа тэрэ харуулаа. Үбшэнтэдтэ ехэ анхаралтай, эелдэр зулагы зантай хүн. Һүни үдэршье, холо ойрошье байг — хамаагүй үбшэнтэнэй захилаар энэ врач туhаламжа үзүүлдэг, аргалдаг юм. Үбшэниие танихадаа бэрхэ, шадабаритайгаар эмшэлдэг гэжэ энэ багайнгаа нютагуудта суута гаранхай, хүн зоной магтаалда хүртэнхэй.

Холо ойро — малшадай гүүртэ, отаранүүдаар ябахадаа, энэ врач хүн зонтой хөөрэлдэдэг, медицинын асуудалаар хүнүүдэй hонирхоhон юумэ ойлгуулжа үгэдэг юм. Ариг сэбэрые сахиха тухай (фермэ, гүүртэ бүхэндэ медицинскэ аптекэнүүд бии), совет медицинын hүүлэй үеын түйлалтанууд тухайда малшадтай хөөрэлдөө хэдэг. Мүн hүүлэй hонинууд, уласхоорондын байдалаар мэдээсэлнүүдые хүнүүдтэ дуулгаха, малшадай гэртэ сай ууха зуураа, юрын лэ асуудалаар ярилдахадань баhал hайн байдаг шуу. Врач К. Ракшаин хүдөөгэй лекторнүүдэй бүлэгтэ ородог. Ниитын бэшэшье даалгабаринуудтай. Богонёор хэлэхэдэ, энэ залуу мэргэжэлтэн нэрэдээ хүрэмөөр хүдэлдэг, хүдөө нютагай ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Үшөө нэгэ ондоо жэшээ харуулая.

1966 ондо Улаан-Үдын культпросветучилищи дүүргээд, Мэдэгма Гомбоева Юрөөгэй соёлой байшанда хүдэлхөөр эльгээгдээ hэн. Дирижер-хоровик мэргэжэлтэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо энэ залуу мэргэжэлтэн соёлой байшанда уран hайханай ударидагшаар хүдэлжэ байна. Энэ хугасаа соо Мэдэгма Гомбоева шадамар бэрхэ эмхидхэгшэ, өөрөөшье уян нугархай артистка байhанаа харуулба. Юрөөгэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб Ташир нютагай интеллигенци — хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар, мүн юрын ажалшад — hаалишад, хонишод, механизаторнууд наяад хүн уран hайханай самодеятельностьдэ хабаададаг юм. Эдэнэй дүшөөдынь концертнэ бригада болоод, колхозойнгоо бригада, фермэ, гүүртэнүүдээр, мүн ондоо нютагуудааршье концерт ходо харуулдаг гуримтай. Эдэ бүгэдые М. Гомбоева ударидадаг юм. Эндэхи соёлой байшангай директор, Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ А. Н. Галсанов залуу мэргэжэлтын ургаха хэрэгтэ алибаа туhаламжа үзүүлжэ байдаг. Колхозой правленишье дэмжэдэг юм. Иигэжэ залуу мэргэжэлтын хүгжэхэ, дэбжэхэ хэрэгтэ иимэ анхаралтайгаар хандахада, тэрэниинь hайнаар харюулжа шададаг байнал. Мэргэжэhэн ажалдаашье, ниитын хүдэлмэридэшье эдэбхитэй үүсхэлтэйгээр, дэлисэ ехэтэйгээр хүдэлдэг мэргэжэлтэд нютаг бүхэндэ олон. Анаагай совхозой Георгиевка тосхондо хүдэлдэг агроном Зинаида Цыденова, Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой главна ветеринарна врач И. П. Акатов, ветврач мэргэжэлтэй Хурамхаанай совхозой отделениие эрхилэгшээр хүдэлжэ байhанаа hаяхан парткомой секретаряар hунгагдаhан И. Дампилон болон бусадые тоолоо hаа олон байха.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда залуу мэргэжэлтын үүргэ харюусалгын улам дээшэлhэниинь ойлгосотой. Мүнөө хото хүдөө хоёрой горитой илгаанууд байн байн hалаха замаар ниитын хүгжэлтэ урагшаа дабшана. Үнэндөө хараад үзэхэдэ, хүдөөгэй ажалшадай байдал hүүдал материальна талаараа городойхидhоо ямаршье илгаагүй боложо байна. Зүгөөр соёл болбосоролой талаар хүдөө нютагуудай городуудhаа үшөөл гээгдэжэ ябаhаниинь элитэ. Тиимэhээ хүдөөгэй ажалшадай культурые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй интеллигенциин — элдэб hалбариин мэргэжэлтэдэй үүргын улам ехэ байhаниинь элитэ. Эдэнэр лэ хүдөө нютагуудта соёл болбосорол дэлгэрүүлхэ, соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайжаруулалсаха хүнүүд ха юм. Эдэнэйл туhаламжатайгаар хүдөөгэй ажалшадай соёл болбосорол дээшэлүүлэгдэхэ болоно. Һаяхан үнгэрhэн соёлшодой Бүхэроссиин зүблөөн дээрэ энээн тухайда онсолон заагдаhан байна.

Хүндэтэ энэ зорилгоо бэелүүлхын тулада багша, зоотехник, агроном, врач, инженер бүхэн үшөө ниитын ямар нэгэн мэргэжэлтэй байгаа хадаа хүдөөгэй ажалшадай оюун бэлиг хүгжөөхэ талаар ехэ юумэ хэдэг, хүдөөгэй залуушуулай ёhотой ударидагша болодог байна бшуу. Энэ талаар Улаан-Үдын дээдэ hургуулинууд яhала туhатай юумэ хэжэ байдаг. Эдээндэ ниитын мэргэжэлэй факультедүүд хүдэлдэг юм. Багшанарай институтда элдэб hалбаряар — научна атеизмээр, уласхоорондын байдалаар, мүн бусадшье асуудалаар лекци уншадаг мэргэжэлтэдые бэлдэн гаргадаг. Культурын институт уран hайханай самодеятельностьдэ хүдэлхэ мэргэжэлтэй хүнүүдые hургадаг байна. Бэшэшье дээдэ hургуулинуудта ниитын мэргэжэлэй факультедүүд хүдэлжэ байнхай. Эдэ бүгэдэ тон hайшаалтай.

Залуу мэргэжэлтэдтэ ехэ эрилтэ хэхэhээ гадна, тэдэниие hайнаар түбхинүүлхэ, хэрэглэмжыень хангаха гээшэ тон шухала асуудал мүн. Энэ талаар газар газарта дутагдалнууд тохёолдоhоор. Эдэ мэтые усадхажа, партийна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд залуу мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй hанамжа дурадхалнуудта анхаралтайгаар хандаха ёhотой.

Залуу мэргэжэлтэ, хүсэл эрмэлзэлээ, шадабари мэргэжэлээ, эрдэм бэлигээ ниитын хэрэгтэ зорюулыш!

КОНКУРСЫН ДҮН

Ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ конкурсын дүн hаяхан гаргагдаа. «Электромашина» заводто соносхогдоhон энэ конкурсдо үйлэдбэриин олон эдэбхитэйшүүл хабаадалсаhан байна.

Цех, таhагуудай коллективүүд, уралан нарижуулагшад хоорондоо мүрысэн, нэгэ hарын туршада 28 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Декабрь соо ехэ ашаүрэтэйгөөр хүдэлhэн уралан нарижуулагшад 1967 оноойнгоо түсэбые холо үлүүлэн дүүргэhэн юм.

Конкурсын жюри мүрысөөнэй дүн hаяхан согсолон гаргаба. Инструментальна цехэй коллектив конкурсдо түрүү hуури эзэлжэ, 100 түхэригэй 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Электромеханическа цехэй уралан нарижуулагшад 2-дохи hуурида гараа.

Уралан нарижуулагшад Гужванс, Стрекаловай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэн дурадхал ехэ ашатуhатай байба. Тэдэнэр бэлэн болгогдоhон электродвигатель туршан шалгаха электрическэ түхеэрэлгэ зохёоhон юм. Энэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар жэлдээ 1611 түхэригэй алмалта хэгдэхэ болобо. Үнэтэ дурадхал нэбтэрүүлhэнэйнь түлөө эдэ хоёр нүхэдтэ 40 түхэригэй шан барюулагдаа. Конструктор П. Ю. Свилис гэгшэ 2-дохи мүнгэн шанда хүртэбэ.

А. НИКОЛАЕВ.

…ОСКВАhАА …

ҮНЭН БОДОЛ ДАРАГДАХАГҮЙ

…дахи дайе буруушааhан тэмсэлдэ ха… түлөө доктор Бенджамин Спок сүүдэй …ада hаяар хабаадуулагдахань гэжэ …юстициин министерство соносхоо. Бүхы …литэ врач, Америкын олониитын мэдээ… …ябуулагшадай нэгэн болоhон энэ хүнтэй …анай санаарта Уильям Коффин, уран …Митчелл Гудман, Гарвардска университ…рант Майкл Фербер, эрдэмтэ Маркус …шадые американска засагаархид мүн лэ …hанастай байна. Дайн байлдаае үнэн …буруушаадаг эдэ патриодуудые «Орон… …хорото үгэсэлгэ» хээ гэжэ гэмнэнэ. …сэхэ хүнүүд хиналтада абтаха, сүүд…үрмэдэ хаагдаха аюулда оронхой.

…сэльхэл бодолтой доктор Спокые, мүн …дайнда эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадаг… хүнүүдые сүүдлэн хэhээхээр бэлдэжэ …адал — Вьетнамда эсэргүү американска …үримхэй ябуулгые буруушааhан hанал …аха hэдэлгэ болоно. США-гай засаг ба…эгүүд дай буруушааhан үргэн ехэ хүдэ…энэ түбэгшөөн мэгдээд, амгалан байда… тон эдэбхитэйгээр, үнэн зүрхэнhөө тэм…охилто хэхэ, тиин вьетнам арадта эсэр… hүжэрөөлгэ усадхан зайсуулха эрилтэ …үхы американецуудые айлгаха hэдэлгэ …ээд, энэнь үнэн бодолто хүнүүдэй эрмэлзэл зоригые бууруулжа шадахагүй. Дайн байлдаа буруушааhан хүдэлөөн Америкын нютаг бүхэндэ улам үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Энэ хүдэлөөн Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй дайе болюулгахын түлөө бүхы түбинүүдтэ дэлгэрhэн хүсэн түгэс тэмсэлтэй ниилэнэ. Амгалан байдал хамгаалгын аша туhада тэмсэгшэ доктор Спок ба бусад үнэн сэхэ американецууд тушаа хардалга мүрдэлгын хэрэг жэ байhые буруушааhан зэбүүрхэлээ бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай улад зонтой хамта мэдүүлээд, амгалан байдалай түлөө тэмсэлшэдые хашажа мүрдэжэ байгаа гутамшаг ябуулга болюулха эрилтэ табинабди.

Дайн байлдаанда эсэргүү тэмсэлэй бэрхэгэй замда жагсаhан эдэ хүндэтэ хүнүүдэй баримталдаг арюун хараа бодолые hайшаан дэмжэнэбди, Вьетнамда эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй ябуулга болюулгахын түлөө хүдэлөөн үдэрhөө үдэртэ улам бэхижэхэ, үргэдэхэ гэжэ найданабди. Амгалан байдалай үнэн хэрэгэй илахань лабтай!

Н. БЛОХИН — СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин президент; С. ГЕРАСИМОВ — кинорежиссер, СССР-эй арадай артист; А. КОРНЕЙЧУК — драматург; А. МАСЕВИЧ — физико-математикын эрдэмэй доктор; Б. ПОЛЕВОЙ — уран зохёолшо; Н. ТИХОНОВ — уран зохёолшо; Е. ФЕДОРОВ — академик; Д. ШОСТАКОВИЧ — композитор, СССР-эй арадай артист.

…рна аюулда …усалгагүйгөөр …ыень болюулха

…оронуудай газар дайда …эгүүр ядерна түхеэрэл… …американска самолёдуу… …гэhээ уламжалан hа… …огшо Эб найрамдал … Советскэ комитет ядер… … пентагонойхидой ха… …хандадаг ябадалые …алай тала баригша олон …овет хүнүүдэй зүгhөө, … олониитын үмэнэhөө …аалан мэдүүлгэ тун… …ухэли оронуудай амга… …лые, бүгэдэ ниитын эб …ай хэрэгые аюулда …айгаа американ генерал… …агүй тэнэг эдэ ябуул… …алхэйн улад зон хамаа… …андаха ёhогүй. Арадуу… … хүсэлые анхаралдаа … заhарцагүй хойшолон… …шаруулжа боломоор …э аюулhаа хариин оро… …оргойе сэбэрлэхыень …ынуудые баадхаха шу… … мэдүүлгэ соо онсолон …

…үүлгэдэ Эб найрамдал … Советскэ комитедэй гэ… …э эрдэмтэд, уран зо… …журналистнууд гар та…

(ТАСС).

ХИЛЫН саанаhаа

А. Н. Косыгин Индидэ айлшалhаар

ДЕЛИ. (ТАСС). Албанай хэрэгээр Инди ошоод байhан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Республикын үдэрөөр — Индиин национальна hайндэрөөр Делидэ эмхидхэгдэhэн сэрэгэй парадта байлсаба. Советскэ правительствын толгойлогшо Индиин Премьер-Министр Индира Гандитай хамта парадта ерээ. Парад харахаяа сугларhан олон мянган зон хүндэтэ совет айлшаниие хани халуунаар угтан амаршалба.

Элдэб түрэлэй сэрэгүүдэй хабаадаhан энэ парадые Индиин Президент д-р Закир Хусейн ёhолон амаршалаа. Засагай трибуна дээрэ А. Н. Косыгин, Индира Ганди, тэрэшэлэн Инди ерээд байhан Югославиин Президент Иосип Броз Тито гараба.

Час шахуу соо үргэлжэлhэн сэрэгэй парадай hүүлээр, ороной 17 штадай ба союзна территоринуудай түлөөлэгшэдэй колоннонууд Раджпатхын гудамжануудаар дабшан гараа.

ДЕЛИДЭ БАЯРАЙ НАЙР БОЛОБО

ДЕЛИ. (ТАСС). Республикын тогтоогдоhоор 18 жэлэй ойн hайндэрые энэдхэг арад январиин 26-да баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглээ.

Парад ба жагсаал харахаяа миллион үлүүтэй зон сугларhан байна. Эдэнэй олонхинь hайндэрэй болоhон газарнуудта hүни орой болотор зугаалаа.

Хиросимын, Нагасакиин аюулта ушарал тухай фильм

ТОКИО. (ТАСС). «Хиросимые, Нагасакиие атомаар бомбодолгын хойцолонгууд» гэhэн документальна фильм энэ оной апрель соо улад зондо харуулагдахань. Энээн тухай Японой гэгээрэлэй министерство соносхоо.

Японой хоёр хотодо тохёолдоhон аюулта ушарал тухай документ 1945 оной августhаа 1946 оной апрель хүрэтэрхи үе соо буулгагдаhан юм. Удаа тээнь энэ фильм хоригдон хуряагдажа, США-да абаашагдаhан байгаа.

Энэ кинодокументые үргэн олон зондо харуулха эрилтэ табиhан кампани бүхы Япон дотор ябуулагдаа. Тиин тус фильмын хуби заяан шиидхэгдээд, япон арадай үзэhэн аюулта ушарал хэзээшье дабтагдахагүйн түлөө тэмсэхые уряална.

ХЭБЛЭЛШЭДЭЙ ЗОНАЛЬНА СЕМИНАР

Һургуулиин ном гаргадаг Сибирьтэхи национальна хэблэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зональна семинар Улаан-Үдэдэ январиин 23-hаа 26 болотор үнгэргэгдэбэ. Энэ семинарта Яхадай, Буряадай, Хакасай, Тувын хэблэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хэблэлэй комитедэй hуралсалай-педагогическа литературын ахалагша редактор Б. А. Бояркина, СССР-эй Педагогическа наукануудай академиин дэргэдэхи национальна hургуулинуудай институдай эрдэмтэд И. В. Баранников, Н. И. Малакшинов, Москвагай полиграфическа институдай багша Б. Г. Тяпкин, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ hургуулиин багша Ю. Г. Ушаков, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын методист А. В. Сущевич болон бусад hургуулиин номуудые hайжаруулха асуудалаар ехэ hонирхолтой элидхэлнүүдые хээ.

Нүхэр Б. А. Бояркина hургуулиин учебнигүүдэй дутуу дундануудтай байhые элидхэл соогоо тэмдэглээ. Номууд соо ороhон үгүүлэлнүүд hайнаар шэлэгдэнэгүй, арадай аман зохёолнууд тэндэ багаар үгтэнэ, hурагшадай өөhэдөө багшагүйгөөр хүдэлмэрилхэ даабаринууд зохисотойгоор харааалагданагүй гэжэ хэлээ.

Тэрэшэлэн Б. Г. Тяпкин ном хииhан заhаха хүдэлмэриин хэды ехэ харюусалгатайе, редактор зохёогшо хоёрой хайшан гэжэ суугтаа ажаллаха тухай онсолон тодорхойлоо. Ном зохёохоюо зарим ушарта заал hаа программын ёhoop бэшэ, харин удаадахи классай үзэхэ зүйлнүүдые хараадаа абалсаа hаа, болохотой гэбэ. Мүн бусад дурадхал hанамжануудые оруулба.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ hургуулиин багша Ю. Г. Ушаков үгүүлэлнүүдэй бүридэл тухай hонирхолтой ажаглалтануудые хэжэ, учебнигүүд доторхи алдуунуудые долоон бүлэг болгожо, эли тодоор харуулаа.

Һонирхолтой, удха түгэлдэр элидхэлнүүдэй hүүлээр хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй ба багшанарай дүй дүршэлөө халан абалсаха үргэн хөөрэлдөөн болоо.

Иигэжэ зональна семинар ашатуhа ехэтэйгээр, эмхитэй зохидоор үнгэрбэ.

С. БАЛДАНОВ.

20 ЖЭЛДЭ hААЛИШАНААР

Варвара Александровна Власова бүри hургуулида байхадаа үнеэ haaxa, мал харууhалха ехэл дуратай агша бэлэй. hургуулияа дүүргэhээр hү hаалиин гүүртэдэ hаалишанаар хүдэлжэ эхилхэдээ, одоошье hанаhан хүсэлөө бэелүүлhэндээ хододоо хүхюу ябагша hэн. Түрүүшын жэлнүүдтэ hү hаалинь бага байгаа юм аабза. Теэд энээндэ Варвара зоригоо мохоогүй, бүри шанидэмгэйгээр ажаллажа ороо. Дүй дүршэлтэй болоhон үнинэй hаалишад, зооветеринарна мэргэжэлтэдhээ зүбшэл заабари абадаг байгаа.

Тэрэ гэhээр хорёод жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо Варвара Александровна нилээд дүршэл шадабаритай болоо. hүүлэй жэлнүүдтэ совхоз соогоо түрүү hаалишан гэhэн нэрэ зэргэеэ алдангүй ажаллажа байhаар. Үнгэрhэн жэлдэ энэ нүхэрнай үнеэн бүриhөө 2752 литр hү haaгaa.

Варвара Александровнагай энэ туйлаhан амжалтаар hонирхожо хандахадамнай:

— Оролдоhон хүн ямаршье юумын урда орохо гэдэггээл, ажал хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнhөө hанаагаа табижа ажаллабал, hаалишан бүхэнэй амжалта туйлахань лабтай,— гэжэ тэрэ энеэбхилнэ.

Үнэндөө энэнь зүб байжа болоо. Юундэб гэхэдэ, бүхы гүүртын hаамхай үнеэд нэгэ үүлтэрэй, үбhэ hолоомониинь адляар лэ үнеэн бүридэнь хубаагдаhан, гидролизно аргаар эдеэжэ буйлуулагдаhан тэжээлээшье илгаатай бэшэ.

Варвара Александровна шэнэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 3000 литрhээ бага бэшэ hү haaxa уялга абанхай. Энэ абаhан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө үдэрhөө үдэртэ оролдоно гээшэ.

А. БУСУРМАНОВ.
Кабанскын аймагай
Байгалай совхоз.

ДУТАГДАЛАА УСАДХАА hAAHЬ...

hаяшаг Подлопатка тосхоной hаалиин гүүртэдэ hаалишад, малшадай суглаан үнгэргэгдэжэ, табан жэлэй гүсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ тухай хэлсээ. Энэ суглаанда Суулгын совхозой главна зоотехник С. А. Тихмановский, отделениин эрхилэгшэ Фокин гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, зоотехническэ түрүү онол аргануудые мал харууhалгада зүбөөр хэрэглэхэ, мүн искусственна үрэжүүлгэ hайнаар эмхидхэжэ, малайнгаа үүлтэр hайжаруулха, тэжээлэй рацион болон үдэрэй гүрим нарияар сахиха тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Теэд мүнөө бии байгаа дутагдалнуудаа усадхажа, hаалишад, малшадайнгаа ажалые али болохоор хүнгэдхэхые хэлсэнгүй тараhаниинь халагламаар. Энэ hаалиин гүүртэдэ дутагдалнууд яhала бии.

Тэжээлэй цех малайнь байраhaa оройдоол 50—60 метрэй зайда оршодог. Хэрбээ үнеэн бүхэндэ гидролизно аргаар буйлуулагдаhан тэжээл соргоор дамжуулан үгэхэ болоо hаа, 300—400 метр сорго хэрэгтэй болохо. Теэд мүнөө hаалишан бүхэн үглөөнэй hаали дүүргэhээр мори хүллэжэ, тэжээлэй цехhээ үнеэхи бэлдэгдэhэн гидролизно тэжээлээ боошходо эюулээд, өөрынгөө үнеэдтэ абаашажа үгэхэдөө, нилээд ехэ үнэтэ сагаа гээнэ.

Үшөө нэгэ усадхамаар дутагдал гэхэдэ, эндэ мүнөө болотор авто-уhалуур тодхогдоогүй. Энээн дээрэhээ hаалишад үнеэдээ үдэр бүри голой соолгодо абаалшажа, шүдэ ташама хүйтэн уhаар уhална. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаагүй дээрэhээ эндэхи hаалишад үдэр бүри нобшоржо, үнэтэ сагаа гээнэ, ажал хүдэлмэреэ улам үнжэгайруулна.

— Манай эндэ үбэлдөө саhан багаар оролог. Тиимэhээ залуу мал түхэреэн жэл соо бэлшээхэ арга бии,— тэжээ эндэхи үнинэй мал адуулагша Арсений Михайлович Поженков хоорэнэ.

Гэбэшье хашараг, бүрүүнүүд бэлшээгдэнэгүй. Эндэ мүнөө болотор hолоомон хүсэд хүрэхөөр зоогдоогүй. Мүн пабшаhата тэжээлшье хүсэдөөр элдюулэгдэнэгүй.

Абтатаг hүн тухайнь хэлэхэ болоо hаа иимэ. Подлопатинска hаалиин гүүртынхидэй hааhан hүнииинь hайнаар шүүгдээгүй, сэбэрлэгдээгүй дээрэhээ ходолоо муу шанартайгаар тушаагдалаг.

Мүн медицинскэ, худалдаа наймаанай болон соёл культурын талаар эндэхи hаалишад, малшадые муугаар хангана. Теэд энэ асуудал хэды табигдаhаншье hаа, ямаршье хубилалта болоогүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудаа усадхажа, hаалишад, малшадайнгаа эрилтые дүүрэн хангаа hаань, тэдэнэр ажалдаа амжалта туйлахань лабтай.

В. СИВКОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Мухар-Шэбэр.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАТ

ХУДАНАЙ БАСАГАН

XVI ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ боложо байгаа. Культурын байшангай ехэ зал соо хүнүүд дүүрэн hэн. Ажаглан харахада, бултааран танихан улад. Аймаг соогоо суутай болоhон ажалай түрүүшүүл, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, багшанар, эмшэд.

Делегадууд hубарилдан сценэ дээрэ байhан трибунада гаража, өөhэд өөhэдынгөө партийна организациин хүдэлмэри тухай, туйлагдаhан амжалтанууд тухай, бии байhан дутуу дундануудтухай, партиин райкомой ажал ябуулга тухай гобшо тэдыгээр, зарим нэгэниинь үнжэгай утаар хэлэжэл байба.

Сэлигэр үндэр бэетэй, хүдэр хүрин шарайтай эхэнэрэй трибуна хажууда ерэхэдэнь, зал соо шэмээгүй болошобо. Юундэ тиигэhыень би баhа мэдэжэл hуутааб. Урда тээнь үгэ хэлэhэн хэдэн дарганарай саарhан дээрэ бэшэhэнээ hаадгүй уншаhыень хараhан делегадууд одоо энэ hаалишан эхэнэр юу хэлэгшэ aаб, ямараар хэлэгшэ aаб гэжэ hанажа hуутаа хаш. Бишье нютагайнгаа басаганай түлөө, сэхыень хэлэхэдэ, hанаата болон hуугаа hэм. Харин Цыпилма тоб байса эхилээд, өөрынгөө коллективэй ажал хэрэг тухай хөөрэжэ оробо. Уhан буряад хэлэн дээрэ бэрхээр хэлэнэ.

— Манай Улааха-Аралай гүүртын hаалишад гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө үни хада дүүргэнхэй юм. Жэлэй дүүрэтэр 270 центнер түсэбhөө гадуур худалдахаар хараалаанхайбди. Би үнеэн бүриhөө 1650 килограмм hү haaxa уялгатай аад, дүүргэнхэйб. 1900 болгохоб,— гэжэ Цыпилма Дашиева хөөрэнэ. — hаагдаhан hүнэй өөрынь үнэ сэнгые бага болгохо талааршье амжалта туйланхайбди гэхэ байнам. Жэшээнь, центнер hүндэ 15 түхэриг гаргашалхаар хараалhан hаа, 11 түхэриг 62 мүнгэн хүрэтэр хямдаруулаабди. Оролдонол гээшэбди. Харин манай ажал хүнгэдхэхөөр мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. Фермыемнай оньhожоруулха тухай ходо хэлсэдэг. Теэд хооhон үгэhөө бэшэ юумэн үгы. Энээндэ анхаралаа хандуулыт!— гэхэдэнь, зал соо hууhан делегадууд альгаяа ташаа hэн.

Цыпилмае үнихэнэйшье хараагүй байгааб. Нилээдгүй хубилhаар харагдана. Он жэлнүүд ошожол байхадаа, өөрынхеэ абадаг лэ ха юм даа. Наhатай болоходоо нюурынь харлаhан шэнги. Харин нюдэниинь хуушанайхидаал галтайгаар ялалзана. Одоол колхозой ажалда бүри хара багаханhаа хойшо ябаhан лэ эхэнэр юм даа. Энээниие зал соо hуугшад мэдэнэгүй хадаа гэжэ бодомсоороо, юундэшьеб, бүри холо үнгэрhэн сагай хэдэн ушарнууд hанаандамни ороодхибо...

ЖАЛЯАРТАДА hУУДАГ малшан Ванки ахайханай шаргада hуунхай Шара-Жалгада малда байhан гэртэхиндээ үбэлэйнгөө каникул соо ошожо ябаа hэн хаб. Январиин жабартайшаг үдэр hэн. Хашан хулагшанаа шабхуурдаhаар Худанай елүүр дээгүүр урда бэедэнь гарахадамнай, бургааhанай саашаhaa халта харагдажа байhан Ожорhотын малшадай гэр дээгүүр hүлэмхихэн утаанай хөөрэжэ байhыень мартагшагүйб.

Гүүртые даадаг Базарай Димидэй газаа ерэжэ тогтоод. Ванки ахайханай морёо уяжа байхада, үглөөнэй наран хада дээгүүр бултайгаа hэн. Гэртэ ороод, түлүүрэй галда дулаасанабди. Ганса нэгээрээ hаалишад орожо, hүеэ тушаана. Гэнтэ Цыпилма газааhaa орожо ерэбэ. Урдуураа сэн бүн болошонхой. Муухан хүдэhэн дэгэлтэй. Буряад малгай, хүдэhэн бээлэйтэй hэн хаш. Хоёр хүнэг соо hү баринхай.

— Үсэгэлдэрэйхидэ орходоо бараг haaбаб. Үнеэдниишье номгон байба,— гэжэ Цыпилма Димид тээшэ баяртай, галтай нюдөөрөө хараад байгаа hэн.

Гараhан хойнонь Димид Ванки ахайхан тээшэ хаража:

— hайн дураараа hаалишан болохом гээ, энэ Цыпилма. hургуулидаашье ябахань гайтай болоо хаш даа. Үхибүүншье hаа бэрхэл шолмо байна. Ядахагүйл ха,— гээд хэлэбэ.

— Гажидаа hажааhан үхин гүб даа. Шангал байха,— гээд ахайхан ехэшье гайхаhан хэбэргүй байгаагша hэн. Юу хэлэhыень би бүри hайн ойлгожо байгааб.

Цыпилмагай эхэ Гажид хээтэй гэгшэ hаалишанаар бүхэли наhаараа шахуу хүдэлhэн хүн. Хоёр басагадаа дахуулжа, сула мал дээрэ ябаха. Теэд тэдэнэрыньшье малда эльгэтэй болошоо юм бээзэ. Хоюулаа эхынгээ харгыгаар мүнөөшье ябанад.

Энэ ушарhaa хойшо аяар хорин табан жэл үнгэрбэ. Мэнэ hая Цыпилмагай үгэ хэлэжэ байхые харахадаа, энэ холо болоhон ушарые зүүдэн шэнги hанажа байгаа hэм. Тиихэдэ Цыпилма арбан табатай гүлмэрхэн үхибүүн hаалишанай ута харгыда гараhан юм. Үнгэрhэн саг соо юумэндэ hураашье, халуун шулуу долёогоошье.

Тэрэ хүндэ сагта hаалишанай хэдэг хамаг ажал хуу хээд лэ ябаа. Үнеэдээ hаажархиhоор мори тэргэдээ hуужа, Могсохон, Тураасгайн хүндынүүдээр таряанай боолто боохо, зундаа ото үбhэндэ ябаха, үбэлдөө аяар Талхата, Хэлтэгыhээ шарга хахинуулан, үбhэеэ шэрэхэ, Юрэдөө тооложо хойнонь гараха аалши. Теэд Дашиин Цыпилма нэгэшье хүнhөө гээгдэжэ, муу тоодо орожо ябаагүйл даа...

КОЛХОЗОЙ КЛУБ соо хүн олоороо сугларанхай. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэhэн кандидадуудтай уулзалга боложо байгаа. 1951 оной хабар гээшэ hэн ха. Трибуна дэргэдэ Цыпилма зогсонхой, үгэ хэлэхээ халажа ядан байба. Нюурынь бага улаан. Нюдэниинь зоной дээгүүр харана. Саашаа яагшааб гэhэндэл, хүнүүд бүри анирагүй hуунад. Зариман өөhэд хоорондоо шэбэр hабиршье гэлдэнэ.

Теэд Цыпилмагай олон зоной урда, трибунада гараhаниинь түрүүшынхеэ байжа болоо. Үгышье hаа, хори гаража ябаhан энэ басаганда хэлэхэ үгэ хэлэн дээрэнь торсолдожо үгөөгүйшье байжа магад. Зүгөөр үгэ хэлэhэнэйнь hүүлдэ нютагаархиниинь альгаяа ехээр ташаагша hэн. Юуншье гэжэ хэлэhыень бултыень hананагүйб, удхань иимэрхүүл hэн.

— Намайе депутат болгоhондотнай баясаад, бүри hайнаар хүдэлхэб, hунгагшадай захяа дүүргэхые оролдохоб.

Энээхэн ушар hанаандаа оруулхадаа, мүнөө байhан Цыпилма ба депутат боложо байhан Цыпилма хоёрые юундэшьеб жэшэхэ дурамни хүрэчэ. Жэшээгүй ондоо. Мүнөөнэй Цыпилма нилээд юумэ үзэhэн, хэлэ аманда hайн. Саг гээшэ хүниие нэгэ наhаарнь уhанай урасхалай шулуу мүлиhэн шэнгеэр мүлижэ, ондоо болгоно гээшэ ха.

hаалишан, депутат Цыпилма нилээдгүй суурхаhан юм. Зоной түлөө оролдодог байгза. Шэнэ барилга барюулха, машина абаха талаар Цыпилма хото хүдөө хоёрой хоорондо нилээд харгылдаг, оролдодог бэлэй.

Хэдэн жэл үнгэрhэн хойно Цыпилмагай дүү басаган — баhал түрүү hаалишан — Дыжид Дашиева мүн лэ республикынгаа Верховно Соведэй депутат боложо, эгэшынгээ хэрэгые үргэлжэлүүлhэн юм.

— Үгы энэ Дашиимнай хоёр басагад хоюулаа бэрхэшүүл, хоюулан депутат боложо, нютаг нугаяа, маанадаа үргэжэл байна гээшэ ха,— гээд ахамад үбгэдэй нэгэн Буйдаан Базарай нэгэтэ омогорхожо байhые hанаhаб. Үшөө нэгэ ушар.

...Бүри hая hэн даа. Хара-Шулгын зуhаланда хүрэжэ ерэхэдэмни наран доорохоно оронхой, үдэшын hаам түлэг дундаа байба. Худан голой эрьедэ ориоhон хуhамаг соо Цыпилма үнеэдээ hаажа hууба. Нэгэ томо эрээгшэниие хашаргүй шабхана. Хүнэгэй оёор эршэтэйгээр сохиhон hүнэй, Худан голой уhанай шааян урдаха хоёр шэхэндэмни ямар нэгэн ирагуу аялга мэтээр дуулдажа байгаа hэн. Теэд хэниие магтаhан аялга hэм? Нютагайнгаа басаганай эршэтэ ажал магтаа аалам, али уняартан байhан Худанай баян талые магтаа гү?

— Үнеэднай hү орожо, омогтой байгдана,— гээд Цыпилма hаахынгаа забhарта баяртайгаар хөөрэбэ. Удангүй хүнэгынь дүүрэжэ, hүеэ бидон соо эюулээд байхадань хөөрэлдэбэбди.

Цыпилма үнеэдээ онсо анхарал тао... Гараа hайса угааха. ... аршаха. нидхэрхэ. hайса үнжэгэ турхи... даа шабхаха гээшэ... Үнеэн бүриhөө хүнэг... тэрэ үдэшэ hаажа ... hэн. Тэрэ жэлдээ со... hаалишадай мурыс... рүүлжэ гарахадань ... гүйб.

МҮНӨӨ ЦЫПИЛ... ШИЕВА Худанай хоёрдохи отделени... Аралай гүүртэдэ хү... гүүртээрхин үнгэрhэ... ехэхэн амжалта туйл... Түсэбhөө гадуур 28... hү гүрэндэ худалдаа... лай мурысөөндэ Цы... шиева түрүүлжэ гар... үнеэдэйнгээ толгой ... 1957 килограмм hү ... тугал абажа түлжүү...

...Үглөөнэй жабар... сагаан уняар hуунаг... болохо тээшээ Ху... бэеын ой модон со... Улааха-Аралай гүүр... гэрэл туяатажа эхил... хашаагай хуhамаг со... ябаган шаргаар шаба... рэжэ ябаба. Ехээр ... Шагтайтараа шэрэнэ.

Конференци дээрэ ... руулга тухай гомдол... лэhэниинь буруу ба... одоол мэдэбэб. Теэд ... иимэл шаргаар хор... жэлдэ шабааhаяа шэр... на ха юм. «Мүнөө саг... лоо. Урданай юумэ ү... Юугээ харадаг но... гэhэн бодол түрэжэ ба...

Худан голнай мүлы... шагданхай, магтаал ду... нагүй. Харин hалхинда... hэн модон шэбэнэлдэ... hаршаганалдана. Юу... хаб? Цыпилмагай а... дурдаа аалам, али ... Үглөөнэй наран булта... пилмае ажалай үшөө ... уряалжа байгаа.

Н. ГАЛ...
Хэжэнгын аймаг.

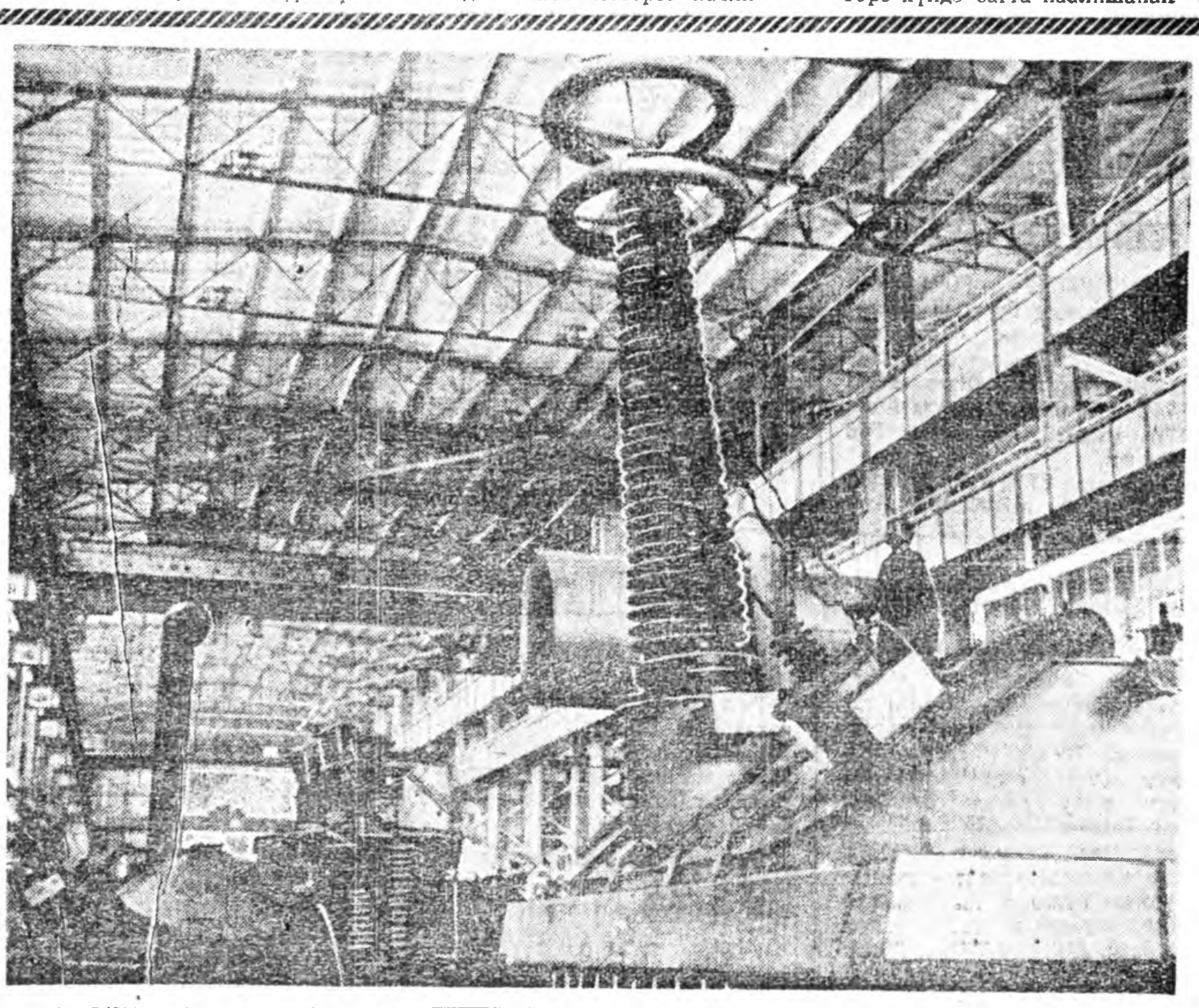

ЗАПОРОЖИ. ОЦ 417.000/500 гэhэн түхэлэй нэгэ фазатай, хүсэ ехэтэ трансформаторнуудые Запорожиин завод гаргажа эхилээ. Энэмнай хадаа заводой коллективэй шэнэ 1967 ондо гаргаhан түрүүшын продукци гээшэ. Трансформатор шалгалтын hүүлээр үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. hаяар Красноярскын ГЭС баригшадта эльгээгдэхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хабсаралтын цех соо.

ТАСС-ай фото.

ЖОЛООШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

Арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй даабарые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн мүрысөөндэ аймагай модошод, модо шэрэдэг автомашинын жолоошод оролсонхой. Жэшээлхэдэ, Шулуутайн леспромхозой Тамахтайн участогай жолоошод автомашинануудаа хоёр халаанда ашаглажа, модо шэрэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Жолоошодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Селезнев, Белоплотов гэгшэдэй экипаж түрүүлжэ гараа. Виктор Селезнев, Василий Белоплотов үнгэрhэн жэлэй туршада даабаряа hара бүхэндэ 150—160 процент дүүргэжэ ябаhан юм. Тэдэнэр шэнэ жэлдэ ажалайнгаа эршэ hулагхангүйгөөр ажаллана. Январиин хахад hарын даабари хэло үлүүлэн дүүргэгдээ.

Эдэ хоёр жолоошод ажалай журам нарин нягтаар сахина. Машинаа hайн мэдэдэг, зүбөөр заhабарилдаг. Жолоошо байхаhaa гадна, крановщигай мэргэжэлтэйнүүд. Виктор Селезнев үшөө механигай курса дүүргэнхэй. Тиимэhээ тэдэнэр машинаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана.

А. ЕФРЕМОВ.
Загарай.

ДЭЭДЭ ХАЙРАДА ХҮРТЭБЭ

Чувашай АССР-эй ажалладые коммунис ёhoop хүмүүжүүлхэ талаар үрэ ехэтэй хүдэлмэри хэhэнэйнгээ, ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудые дүүргэлгэдэ тэдэниие элсүүлэн эмхидхэhэнэйнгээ түлөө, түрүүшын номеройнь гараhaap 50 жэлэй ойн гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй январиин 24-нэй Указаар «Советская Чувашия» гэжэ газетэ «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаба.

(ТАСС).

МОСКВАГАЙ ИНЖЕНЕРНҮҮД — АХА ДҮҮ МОНГОЛДО

Москвагай «Гипровуз» институдай инженернүүд Монголой Арадай Республикада баригдаха hуралсалай хоёр томо түбэй проект зохёожо дүүргээ.

МНР-эй правительство шэнэ hургуулинуудые Улаан-Баатарта, Баян-Чанд-Мани хотонуудта барихаар түсэблэнэ,— гэжэ тус институдай директор А. А. Попоткин ТАСС-ай корреспондент Ю. Любичевтэ мэдээсэбэ. Улаан-Баатарта баригдаха дээдэ hургуулида 500 хүн hypaxa юм. Энэ hургуули замай болон промышленностиин мэргэжэлтэдые бэлдэхэ зорилготой.

БОЛЗОРhООНЬ УРИД

ТАГАНРОГ. (ТАСС). Эндэхи металлургическа заводой мартеновскэ цехэй булад хайлуулдаг К. Козловой бригада жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур 50 мянган тонно булад хайлуулаа.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНА...

„Агуухэ Лениндэ үхибүүдэй эльгээhэн бэшэгүүд"

Тбилиси хотын номой магазинуудта наймаанда гараhан Ш. Гогидзиин ном иимэ нэрэтэй юм.

Совет засагай hаяхан тогтоод байхада, манай ороной олон ондоо газар нютагуудhаа Ленин багшада үхибүүдэй эльгээhэн бэшэгүүд тухай тэрээн соо хэлэгдэнэ. Мүн тэдэнэй дунда Грузиин хүүгэдшье байлсаа hэн. Тэдэнэй эльгээhэн бэшэг 1922 оной декабриин 5 гэhэн тэмдэгтэй. Иимэ бэшэг Тбилисиин түмэр замай клубай эдэбхитэд эльгээhэн юм ха.

Грузиин ниислэл хотын 15-дахи дунда hургуулиин пионернүүд тэрэ бэшэг бэшэhэн хүнүүдые бэдэржэ олохо гэhэн байгаа. Тиигээд мүнөө олдоhон долоон хүнүүдые нэрлэхэдэ: А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ Тбилисиин багшанарай институдай доцент В. Майсурадзе, республикын гэгээрэлэй министр Т. Лашкарашвили, Закавказиин ашатлалга-хатсаруулгын управлениин начальник Д. Джеджелава, Свердловск городто хүдэлдэг хирург М. Будумян болон бусад...

Энэ хадаа В. И. Ленинэй түрэhөөр зуун жэлэй ойдо зорюулагдаhан номуудай нэгэн болоно.

„Советскэ Союзда алба хэнэб!"

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ Совет Армиин Түбэй байшангай барлан гаргаhан альбом иимэ гаршагтай юм. Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флодые эмхидхэлгэ ба байгуулалтада, социалис гүрэнэй обороной хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ В. И. Ленинэй гайхамшагта ехэ үүргэ дүүргэhыень тэрээн соо харуулhан байха юм.

Түсхай бүлэг соо ороhон зурагууд хадаа арад зоной болон армиин хоорондохи үдэр бүриин холбоо барисаан тухай, мүн дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ армиин авиациин, флодой солдадууд, матросууд, офицернүүдэй ажабайдал ба дайшалхы hуралсал тухай хөөрэжэ үгэнэ. Хилэ сахигшадай баатаршалга харуулhан материалнуудаар энэ альбом дүүрэhэн байна.

(ТАСС).

Кооперативна техникумүүдэй шэнэ барилга

Россиин Федераци дотор хоёр жэлэй турша соо 27 кооперативна техникумэй, 16 кооперативна училищиин байшангууд, hурагшадай байха дүшэ гаран хамтын байранууд баригдаха юм.

Хүдөө нютагуудта худалдаа наймаа эрхилхэ мэргэжэлтэдые hурган бэлдэдэг кооперативна hургуулинуудай hуралсалай, материальна бааза саашадаа бэхижүүлхэ тухай асуудал харгжа үзэhэн Центросоюзай правлениин заседани дээрэ энээн тухай хэлсэгдээ hэн.

(ТАСС-ай корр.).

Тон шухаг, уран нарин зүйл

Москвагай гүрэнэй подшипникова завод Эсэгэ ороной промышленностиин түүхэдэхи тон шухаг подшипник хабсаруулжа эхилээ. Хамта 1600 миллиметр хэмжээтэй энэ мантан томо подшипник станогуудые бүтээлгэдэ зорюулагдана.

Энэ жэлдэ совет промышленность 400 гаран тон шэнэ янзын подшипник бүтээжэ гаргаха юм гэжэ Автомобильна промышленностиин министерствын подшипнигуудые үйлэдбэрилгын Главча управлениин начальник П. М. Подложенов ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Тэдэнэй тоодо тон шухаг аад, эгээн уран нарин зүйлнүүд үсөөн бэшэ бии.

Түрүүшын табан жэлэй сасуутан болохо нэгэдэхи ГПЗ-е бүримүhэн шэнэдхэн байгуулга мэнэ hаяар эхилхэ юм. Тиихэдээ тус завод мүнөөнэйхидэ орходоо 20—30 процентээр үлүү олон подшипнигуудые бүтээн гаргаха аргатай болохо байна.

Сибириин нефтянигуудай элүүржүүлгын ордон

ТЮМЕНЬ. (ТАСС). Ороной зуун зүгтэхи эгээн томохон, Сибириин нефтянигуудай поликлиникэ эндэ нээгдэбэ.

Дүрбэн дабхар байшан соо дотор үбшэнэй, хирургын болон бусад кабинедүүд түхеэрэгдөө.

Шэнэ поликлиникэ табан зуун хүниие хангахаар бари... Тэндэ 36 врач хүдэлнэ.

Поликлиникэтэй зэргэ... зар үрэмдэжэ гаргаhан ... уhан үбшэлhэн хүнүүдые... хын тулада хэрэглэгдэхэ...

Хабарай тарил... гараба

АШХАБАД. (ТАСС). ... дулаан үдэрнүүд боложо ... дээрэhээ, Мургаб болон ... гэжэ нютагуудай таряаша... рай тарилгада эхилэн ор...

Мүнөө Байрам-Алиин... бай, Тахта-Базарай, ... районуудай таряашад ... хахалагдаhан шэнэ газар... түрүүшын хэдэн арбаад ... шэниисэ болон ешмээн тар... на. Тиихэдээ «Ак бугдай» ... тэндэхи нютагай ургаса... сортын шэниисэ тарина.

Аму-Дарья мүрэниие ... урда зүгтэ Чаршангиин ... бэшэ бэшэнhээ түрүүлэн ... тарилгада оробо.

Бүхөөр оёгдоhо... гутал

«Красный богатырь» ... Москвагай завод яhала ... оёгдоhон резинэ сабхинууд... рүүшын хэhэгүүдые худал... маанда hаяхан гаргаба. Т... тэрэниие hайн шанартай... ээр, шэнэ технологиин ... тээжэ гаргана. Энэ хала... нуудые элэсэгүй бүхэ бол... (ТАСС).

Тайга сооhо... абтаhан мяха...

ХАБАРОВСК. (ТАСС). ... рэн шадархи 400 гаран ... ангуушад Үссуриин ой... гүн сооhоо бусажа ерэбэ.

Аяар гурба hарын ту... тэдэнэр зэрлиг ан гүрөөhэн... hоhoo мүрдэжэ ябаа. Тии... нөө яhала олзотой ерэhэн ... юм. Тэдэнэр яhала ол... хандагай, бодон гахай, ... рөөhэ бариhан байна.

Хадаhaa бууhан гол ... дэй эрье шадархи ой соо... нууд дээгүүр 900 гаран ... тарган мяхан сугларан... гээд мүнөө тайгаhаа абт... ха зөөхын тулада вер... болон вездеходууд табиг...

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

АЖАЛШАЛ ХҮН ДАА

Нэгэтэ албанайнгаа хэрэгээр уралан нарижуулагшадай бригадынхидтай уулзахаяа ошоhоноо мартагшагүйб. Бидэнэй шахтада хүрэжэ ерэхэдэ, энэ бригада үгы байгаа. Тиимэhээ бидэнэр хүлеэхэ ушартай боложо, эндэхи байдалтай танилсан, энэ тэрэ юумэ hонирхон хараха мүртөө, сэбэрхэнээр будагдаhан сагаан хачада үлгөөтэй, тэбхэр саарhан дээрэ зураатай нэрэ обогуудые уншабабди. Тэдэнэй дунда Сечедюк, Эрдынеев, Мухаметов...

Мухаметов тухай яhала hайн мэдэхэ байгааб. Юундэб гэхэдэ, энэ нүхэр тухай шахтёрнуудай газетэдэ бэшэжэ, Мергасим Мухаметов 10 килограмм зэд алчаба гэжэ дуулгаа hэмнай.

Бүри хожом богонихон тэбшо мэдээсэл соо баhал энэ нүхэрэй эсэшэ сусашагүй ажал хэрэг тухай бэшэгдээ. Тиигэжэ өөрынгөө нюураар энэ нүхэртэй танилсахадаа, яhала hайса энэ хүн тухай мэдэжэ абаа бэлэйб.

Мергасим Мухаметовэй оройдоол арба найман наhaяа хэшхээд ябахада Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн эхилээ. Эдир залуу Мергасим Эхэ ороноо хамгаалан дайлалдажа ябаhаар хүндөөр шархатажа, фашистнуудай хара hабарта ороо hэн.

Баhалта, доромжолго... Үлэн хооhоор хүндэ ажал хэхэдэ хүшэр haaб даа. Теэд тэдэнэр миин хооhоор hуугаагүй. Лагерьтаа үдэр бүри шахуу тэмсэл үүсхэжэ байгаа. Ямар нэгэ түсэбэй урагшатайгаар бэелхэдэ, үнэн зүрхэнhөө баясагша hэн. Тэмсэл дундуур тайн дүүрээ. Совет Армиин сэрэгшэд эдэниие дайсадhаа сүлөөлөө. Аяар холын аад, сэдьхэл зүрхэндэ дүтэ түрэл болоhон Буряад нютагаа Мергасим Мухаметов бусажа ерээ бэлэй.

Түрүүшын лэ үдэрhөө Мергасим эршэмтэйгээр ажаллажа, элдэбын олон оньhон техникэ шудалжа эхилээ. Тэрэнэй хүдэлжэ байхые hонирхон харагша бэлэйб.

Мергасим оньhон техникэдэ дурлажа, тэрээн тухай олон ном уншадаг, ойлгоогүй юумэнүүдээ хүнүүдhээ hурадаг байhан. Энэ нүхэртэ үнэхөөрөө атаархамаар байгаа даа. Хүдэлмэрилхэ дуратай, ойлгоогүй юумэеэ заал hаа хүсэд ойлгохо, шэбшэhэн лэ hанал бодолоо хүсэлдүүлхые эрмэлзэдэг. Юумэ уралан нарижуулхадаа hубэлгэн бэрхэ hэн. Ямар нэгэ түхеэрэлгын эбдэрхэдэ, тэрэнэй шалтагааниие заал hаа бэдэржэ олохо.

Тиимhээр байтар хэдэн жэл үнгэрөө. Энэ нүхэр нилээдгүй нэрэтэй солотой болонхой. «Республикын эрхим уралан нарижуулагша» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм. Мергасим Талбутдиновичай хэhэн бүтээhэн юумэ олон. hүүлэй хоёр жэлэй хугасаада оньhон шэнэ түхеэрэлгэ зохёоhон байна. Нүхэр Мухаметовэй оролдолтоор шахта соохи сэбэр агаар шэнжэлэн тодорхойлхо шэнэ арга бии болгогдоо. Тэрэнэй ашаар шахта соохи агаар шалгагдажа, сэбэр болгогдожо байна. Мүн шулуу нүүрhэ үргэн гаргадаг конвейерэй лентые hэлгэхэдэ хүшэр хүндэ байhан. Эндэ баhaa Мергасим оролсожо, шэнэ оньhон техникэ зохёожо, энэ ажал хүнгэдхэжэ шадаа. Мергасим Мухаметов сугтаа хүдэлдэг нүхэд Афанасьев болон Кучер гэгшэдтэй хамта лентэ hэлгэхэ шэнэ арга олобо.

Гансахан уралан нарижуулагшын зохёоhон оньhон түхеэрэлгын хүсөөр хэдэ мянган түхэриг алмаглаа. Галуута-Нуурэй шахтанuudта 150 уралан ... лагшад тоологдоно. Талбутдинович шахт... ниин ВОИР-ай эхин ... циин түрүүлэгшын орл...

Мергасим Мухамет... гүй, урагшаа hанаатай ... нашье ябахадаа дорюун ... дуратай. hаяшаг hургуу... рагшад түрүү энэ хүд... ниие түрэл hург... хүндэтэ пионер болгож... галстук хүзүүндэнь зүү... hэн юм. Мергасим Тал... үхибүүдтэ угаа дурат... Тиимэhээ hургуулида е... лал соогоо үхибүүдтэ ... Сугтаа хүдэлдэг шулуу... малтагшадай эршэтэ а... тон дулаахан hаар үхиб... рэхэ мүртөө, ажалда h... хүбүүдые hургадаг.

Л. СЛЮН...
«Улаан Сэлэнгэ» ...
хүдэлмэри...

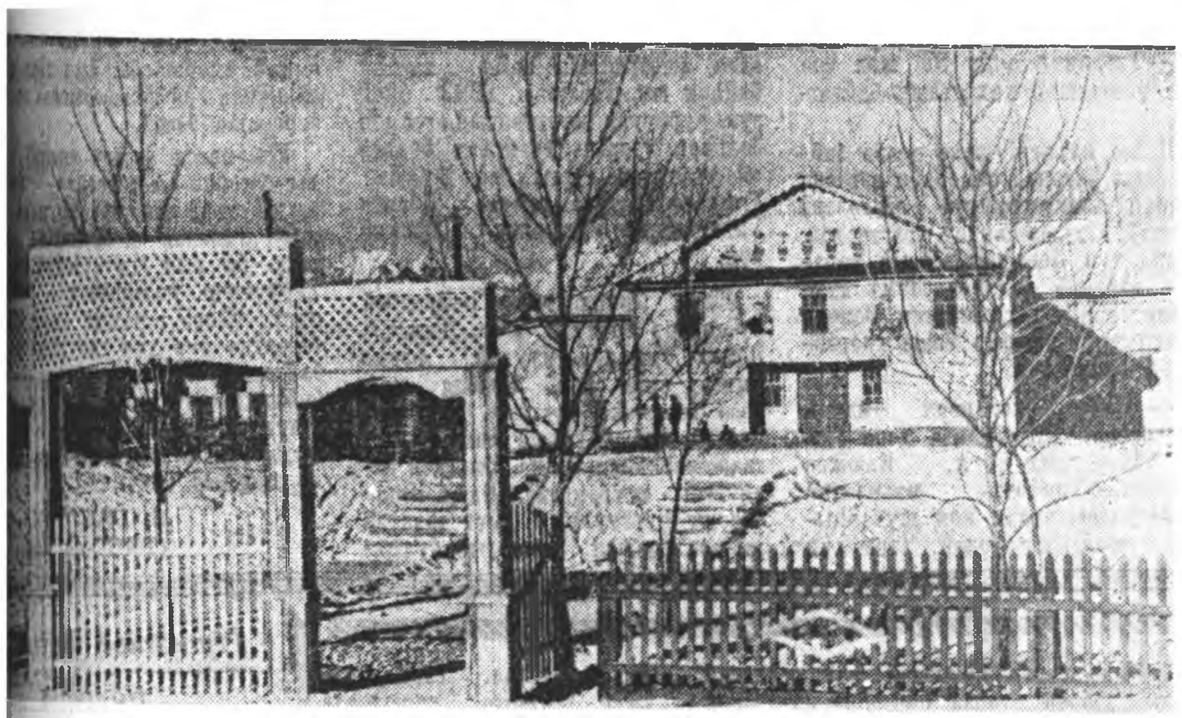

...й аймагай түб—Хэрэн тосхондо баригдаһан культурын ордон.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

...АНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН:

...ДӨӨГЭЙ СОЁЛДО— ...ИТЫН АНХАРАЛ

... Москвада үнгэргэгдэһэн Россин Федерациин куль... хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ манай республикын куль... министр П.-Ж. Н. Нимаев хабаадажа ерэһэн байна. ... Нимаевтай манай корреспондент уулзажа, тус зүблөөн ... мүн республика доторойнгоо соёлой хүдэлмэриин гол ...нууд ба һүүлэй үедэ хэгдэжэ байһан ажал хэрэгүүд ту...ража үгэхыень гуйһан байна.

...өө үргэн далайсатай... ...унизм байгуулгын үе... ...й хубисхалай шиидхэхы ...һэн үедэ, мүн В. И. ... түрэһөөр 100 жэлэй ...хэлэй үедэ зарлагда... ...үблөөн тон ехэ удха ...—гэжэ министр хөө...хилөө. — Нээрээшье ...аараа бэрхэ, дүрбэл ...үүдые хүмүүжүүлхын ... тэдэниие түрүү үзэл... ...унис ёһоной абари ...уудал байдалтай бол... ...өө тэмсэлдэ соёлой гу... ...й үүргэ угаа ехэ ха... ...ал соёлой гуламта ...даймнай гол ехэ уни... ...һургуули болохо ушар... ...ошье байна. Россин ...н культурын хүдэл... ...дэй зүблөөн дээрэ эдэ ...тухай дэлгэрэнгыгээр ... гээшэ. Мүнөө үедэ ... гол зорилго юуб гэ... ...дөө нютагай культуриа ... городойхидол адли ... түлөө тэмсэл мүн гэ... ...лөөн тобшолоо. Энээ... ...й Буряадайшье соёл... ...эри болгон абаа. ...дэ республикын куль... ...үдэлмэрилэгшэдэй суг... ...лажа, тусгаар хөөрэлдэ...

...: тиихэдээ хүдөөгэйн... ...турые городойхидо ад... ...хын тула, жэшээнь, ...урядта түбхын түрүүн ...дэжэ эхилхэ болоноб?

...: энэ хүдэлмэри мүнөө ...харин үнинэй эхилэн... ...э. Зүгөөр түргэдхэхын ...им тэды хэмжээ ябуул... ...е бидэ мүнөө хараалха ...и. Тэрэнэймнай нэгэн ...й түб һууринай соёлой ...үүдые городойхидо ад... ...н хүгжөөхэ зорилго бо... ...аймагай түбтэ үргэн эн... ...кинотеатр, ехэшүүлэй ба хүүгэдэй библиотекэ, хүгжэмэй һургуули, амаралгын сэсэрлиг, номой магазин, арадай театр, урлалгын мастерской, спортивна түхеэрэлгэнүүд гэхэ мэтэ соёлой гуламтануудые нээжэ, шадамар бэрхэ мэргэжэлтэдые тэндэ табиха хэрэг болоно. Энэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ барилга хэгдэнэ. Илангаяа Кабанскын, Ахын, Баунтын, Хойто-Байгалай, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын аймагуудта культурын ордонууд, һайн сэсэрлиг, спортивна түхеэрэлгэнүүд бодхоогдоо. Түсэбтэ табан жэлэй эсэс багта республикымнай бүхы аймагууд культурын шэнэ ордонуудтай болоод байха юм. Зүгөөр шэнэ библиотекэнүүдые, сэсэрлигүүдые барилга хожомдожо ябана. Илангаяа сэсэрлигүүдые һэргээхэ, шэнээр бариха ажал манай республикын комсомол-залуушуулай үмэнэ онсо табигдаха зэргэтэй гэжэ һанагдана.

Асуудал: музейнүүд болон бусад үзэсхэлэнгэй зурганууд тухай юу хэлэхэ байнат?

Харюу: үнгэрэгшэ зүблөөн дээрэ энэ асуудал тушаа уран зохёолшо Л. С. Соболев һонёор хөөрөө. Свердловско областьдо «Уран һайханай поезд» эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэ поезддо уран зурагай нүүдэл выставкэ түхеэрэгдэһэн, уран зохёолшод, артистнууд ябалсаһан. Би тэрэнэй хөөрөөе шагнан һууха-даа, республика дотор 1967 ондо болоһон литература, искусствын долоон хоногууд тухай һаналжа байгаа һэм. Тус долоон хоногууд хүдөөгэй ажалшадые уран зохёол, искусстватай бүри дүтөөр танилсуулхада айхабтар ехэ үүргэ дүүргээ. Энэ долоон хоногуудые байгша жэлдэ үргэлжэлүүлхэбди. Зүгөөр дан ехээр хүхиргэн, хөөргэнгүй, харюусалгатайгаар эмхидхэхэ ушартай болонобди. Краснодарта уран зохёолшод ном наймаалха, тунхаглаха хэрэгтэ, мүн һургуулинуудта литература заалгада ехээр хабаадалсадаг. Тэндэхи бүхы һургуулинуудта уран зохёолшын хэшээл үнгэргэгдэнэ. Энээниие бидэнэй халан абаа һаа, зохисотой гэжэ һананаб. Сэхынь хэлэхэдэ, ойн баярай жэлдэ соёлой хүдэлмэриин талаар баян дүй дүршэлтэй болоһон байнабди. Тэдэнээ согсолжо, ажал хүдэлмэриеэ бүри дээдэ хэмжээндэ ябуулха болонобди.

Асуудал: эдэ бүгэдэ ажал хүдэлмэреэ ябуулхын тула мэргэжэлтэд хэрэгтэй болоно. Тэдэниие һургаха хэрэг манай республикада ямар ябана гээшэб?

Харюу: мэргэжэлтэдые һургалга соёлой хүдэлмэриин эгээл орёо бэрхэтэй талань болоно. Түбхын түрүүн лэ республика дотор бии байһан соёлой һургуулинуудта хараһан лэ хүнөө абадаг ябадалые болюулха ёһотойбди гэжэ һананаб. Тиимэ һургуулинуудта эдэбхитэй, бэлигтэй хүнүүд абтаха ёһотой. Гурэн соомнай һаяын жэлнүүдтэ соёлой 11 институт нээгдэхэ юм. Мүнөө бии байһан культурын институдуудта хүгжэм, искусство шэнжэлгын ба экономист-эмхидхэгшын факультедүүд нэмэгдэхэ. Зүгөөр хүдөөгэй соёлшодой ажаһуудалай хэрэгтэ али бүхы туһаламжа үзүүлхэ талые үндэһөөрнь хубилгахаар болоо. Түбхын түрүүн соёлшониие хүдөөгэй врач, багша болон бусад дээдэ мэргэжэлтэдтэй адляар сэгнэхэ, салин хүлһыень ехэдхэхэ хэрэгтэй. Тиигээгүйдэ соёлшон нэгэ газарта удаан тогтохогүй. Энээн тухай Россин Федерациин культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ онсо хэлэгдэһэн. Гурбан жэлэй соёлой доброгло манай республикада бүри ехэ дэлисэтэйгээр үргэлжэлүүлэгдэхэ ёһотой. Юундэб гэхэдэ, үнгэрһэн гурбан жэл соо бидэ «Спутник» тухэлэй 100 клуб барябди, харин Курска областьдо нэгэ жэл соо 500 тиимэ клуб бариһан байна.

Соёлой хүдэлмэри мүнөө үедэ эгээн харюусалгатай шатадаа оронги. Энэ хэрэгтэмнай олониитэ туһалха болоно. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, В. И. Ленинэй 100 наһа гүйсэһэнэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн бүгэдэ арадайнгаа хэрэгтэ манай соёлшодой өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулха байһаниинь дамжаггүй.

ССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ТҮМЭР ЗАМАЙ СЭРЭГШЭД

Техническэ сэрэгүүдэй генерал-полковник Павел КАБАНОВ.

Поездын вагон соо һуугаад ябахадаа, энээхэн түмэр замые хэнэй табиһан тухай, граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудай жэлнүүдтэ түмэр харгын элэ хүүргэнүүдые, станцинуудые хэнэй хамгаалһан тухай, замай һандарһан газарнуудые дайсанай һомон доро ябажа хэнэй заһабарилһан тухай заримдаа ухаандаашье оруулдаггүй гээшэ аабзабди.

Граждан дайнай үедэ ехэнхидээ түмэр харгые зубшаад тулалдаанууд болодог байһан. Сэрэгүүд, буу, һомо, эдеэ хоолой зүйлнүүд, шархатаһан хүнүүд түмэр замаар лэ зөөгдэдэг һааб даа. Бронепоезднууд баһал түмэр харгыгаар гүйлдэдэг һэн. Түмэр замай сэрэгүүдэй дундаһаа поездын, заһабарилгын командануud түмэр хуягта поезднуудта хүдэлдэг байгаа. Тэрэ сагтаа эдэ машинанууд аюултайл зэбсэг байһан юм.

Дайлалдажа байгаа арминуудаар 1918 оной июльдэ түмэр замай түрүүшын частьнууд бурилдүүлэгдэжэ эхилээ һэн. Гутал хубсаһа, эдеэ хоол муутайхан улаан сэрэгшэд, командирнууд Улаан Армиин частьнуудай сагаантаниие сохиходонь туһалдаг байгаа. Граждан дайнай жэлнүүдтэ 21 мянган километр түмэр харгы, 3 мянга гаран хүүргэ заһагдажа табигдаһан юм. Хамаг заһабариин хүдэлмэриие улаан гараараа шахуу бэелүүлдэг һааб даа. Тиихэдэ энэнь хүшэрхэн лэ ажал байгаа бэлэй.

Граждан дайнай һүүл багта Республикын Реввоенсоведэй гаргаһан приказ дотор түмэр замай сэрэгүүдэй ажал хэрэгычь үндэрөөр сэгнэгдэһэн.

Угаа ехэ революционно дэбжэлтын ашаар, Совет Эхэ оронойнгоо үмэнэхи уялгаяа ойлгодог байһанай ашаар түмэр замай сэрэгшэд дайшалхы, ажалай ехэ амжалтануудые туйлаһан байна. Эндэ сэрэгэй комиссарнууд, частьнуудай партийна организацинууд ехэ туһа хүргэһэн байха. Частьнуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэдэ, коммунистнууд хэзээшье түрүү зэргэдэ ябадаг һэн.

Фронтнуудай командованиин даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө түмэр замай сэрэгүүдэй табан дивизион ВЦИК-гай Хүндэлэлэй революционно Улаан тугаар шагнагдаһан юм. 1921 оной мартда Кронштадта болоһон үймөө даралсаһанай түлөө Торжогой сэрэгэй-түмэр замай һургуули мүн лэ иимэ шагналда хүртөө бэлэй.

Граждан дайнай һүүлээр түмэр замай сэрэгүүд бүхы совет арадтаяа хамта транспортаа һэргээн байгуулжа эхилээ. Тиихэдээ паровоз, вагонуудые заһабарилаа, түмэр харгын һандарһан газарнуудые, хүүргэнүүдые һэльбэн шэнэдхээ. Түмэр замай транспортын дайнай урдахи хэмжээндээ хүрэхэлөөрнь, тэдэ сэрэгүүд парти, правительствын захиралтаар хилэ шадарай, дотоодын түмэр харгынуудые барилсаа һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ түмэр замай сэрэгүүд олон удаада баатаршалга гаргаһан байха. Түмэр замай олохон сэрэгшэд өөһэдынгөө уялга дүүргэжэ ябахадаа баатарай үхэлөөр унаһан юм. Тэдэ баатарнуудай дундаһаа Советскэ Союзай Герой сержант Виктор Петрович Мирошниченкын дурасхаал тэмдэглэхэ ёһотойбди. Тэрэнэй түрэһэн, үдэһэн тосхонойнь нэгэ үйлсэ, мүн һураһан һургуулинь мүнөө баатарай нэрээр нэрлэгдэнхэй, сержант Мирошниченко Н-скэ частиин спископтэ мүнхэдөө бэшэгдэнхэй.

Түмэр замай сэрэгүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ харюусалгатай, бэрхэ зорилгонуудые бэелүүлһэн магтаалтай. Манай сэрэгүүдэй добтолон дабшажа ябахада, тэдэнэр түмэр замай шэнэ лини табидаг, һандаргаглаһыень заһадаг һэн.

Сэрэгшэд-түмэр замшадай хабаадалсаагүй нэгэшье ехэ тулалдаан гэжэ байхагүй. Ленинградые хамгаалһан хүшэр бэрхэ үдэрнүүдтэ Войбокало станциһаа Ладогын зүүн эрье хүрэтэр шэнэ түмэр харгы бариһан юм. Энээнэйнь ашаар городой хамгаалагшадай, улад зоной байдал хүнгэдхэгдөө бэлэй.

Сталинградтахи шанга тулалдаанай үедэ баригдаһан, Иловля-Петров Вал-Саратовай хоорондохи түмэр харгы айхабтар шухала үүргэ дүүргээ.

Украинын нэгэдэхи фронтын түмэр замай сэрэгүүд 1943 оной ноябрьда Киев шадар Днепр дээгүүрхи түмэр замай хүүргэ һэльбэн табижа, ехэхэн амжалта туйлаа һэн. Модон тулгануудтай, 1,059 метр ута хүүргэ 13 хоногой туршада баригдаһан байна. Энэнь ехэхэн туйлалта гээшэ. Тэрэ үедэ дэлхэйн нэгэшье арми иимэ түргэн болзор соо тиимэ томо хүүргэ барижа үзөөгүй байгаа.

Берлиндэхи һүүлшын тулалдаанууда түмэр харгынуудай, мүн хүүргэнүүдэй ехэхэн һандаралда ороһон байгаашье һаань, түмэр замай сэрэгүүд тэдэниие һэргээн байгуулжа үрдиһэн юм. Тиигэжэ Берлин—Лихтенберг гэжэ замаар түрүүшын совет поезд апрелиин 25-да ерэһэн байна.

Совет түмэр замай сэрэгүүд хариин арбан гурэнэй газар дээрэ түмэр харгынуудые һэргээн заһабарилһан юм. Дайнай жэлнүүдтэ тэдэнэр 15 мянга гаран хүүргэ, 117 мянга тухай километр түмэр харгы заһажа бүтэрүүлээ. Эдэ харгынуудые һунаабал, экватораар дэлхэйе гурба дахин эрёохо.

Түмэр замай сэрэгүүдэй минёрнууд 2 миллион үлүүтэй минэ, ехэ буунуудай һомо, тэһэрээгүй авиабомбонуудые оложо үсалхаа.

Түмэр замай сэрэгүүдэй зайшалхы габьяае Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ. 40 мянга тухай сэрэгшэд орден, медальнуудаар шагнагдаһан, 24 хүн Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, мүн баһа хэдэн часть, соединенинүүд орденуудаар шагнагдаһан байха.

Дайнай хойнохи жэлнүүдтэ түмэр замай сэрэгүүд һуралсал-дүршэлэй хүдэлмэри бэелүүлэнгээ хорин мянган километр ута түмэр харгынуудые һэльбэн табиһан, шэнээр бариһан байна. Үшөө 9 мянган түхеэрэлгэ, тэрэ тоодо мянга гаран томо, бага хүүргэнүүдые бодхоогоо.

Мүнөөшье сэрэгэй-научна, эрдэм-шэнжэлгын ба туршалга-зохёолгын хүдэлмэри хэгдэнэ.

Сэрэгүүдэй эмхидхэл ба байгуулжала, техническэ зэбсэгжэлгэдэнь үндэһэн хубилалта хэгдээ.

Олохон шэнэ машина, механизмууд техническэ шанараараа дэлхэйн эрхим түхеэрэлгэнүүдые ахинхай. Шэнэ техникэ бүтээһэнэй түлөө зарим генералнууд, офицернууд Ленинскэ болон Гүрэнэй шангуудта, СССР-эй ВДНХ-гай алтан, мүнгэн медальнуудта хүртэнхэй.

Түмэр замай сэрэгүүдэй шэнэ техникэеэ һайнаар шудалалгань—мүнөө үеымнай гол зорилго. Сэрэгшэднай энэ талаар яһала ехэ амжалта туйлаа гэхэдэ болохо.

Сэрэгшэд-түмэр замшад өөһэдынгөө шэн габьяата ажалаар оронойнгоо түмэр замай транспортын хүгжэлтэдэ шухала туһа хүргэнэ. Социалис Эхэ оронойнгоо экономическа, өөрыгөө хамгаалха хүсые арьбадхана.

(АПН).

САНЫН АЯНШАЛГАДА ГАРАБА

Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулжа, ВЛКСМ-эй Түнхэнэй аймагай комитет санын аяншалга эмхидхэбэ. ВЛКСМ-эй райкомой хоёрдохи секретарь Петр Кобелев, аймагай пионернүүдэй байшангай директор Вячеслав Иванов, спортын «Урожай» бүлгэмэй түрүүлэгшэ Владимир Комарицын, мүн аймагай ветлечебницын болон соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд Вера Арданова, Долгор Шалдушкеева, Зоя Шармашкеева гэгшэдһээ бүридэһэн бүлэг санашад ажахынуудай гүүртэ, отаранuудаар ябажа, тэндэхи улаан булангуудай ажал хүдэлмэридэ туһалха зорилготой. Тэдэнэр малшадта лекци уншаха, дэлхэй дээрэ, мүн орон соогоо боложо байгаа һонирхолтой событинуудһаа үндэһэтэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, концертнүүдые табиха юм.

Санын аяншалгада гарагшад мүнөө Саянай совхозой фермэнүүдээр ябажа байнхай.

Л. ТАПХАЕВ.

ХИЛЫН САДАНҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Америкын һүйдхэлтэ ябуулгануудые „Нодон Синмун" буруушаана

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). КНДР-эй эрье шадарай уһан дээгүүр гараһан хилые январиин 23-да дабажа ороһон «Пуэбло» гэжэ Америкын тагнуулай кораблиин һүйдхэлтэ аашануудые «Нодон Синмун» газетэ редакционно статья соогоо эрид шууд буруушааба.

«Пуэбло» гэжэ Америкын кораблиин тагнуулай ябуулганууд болбол эблэрэлтэ тухай хэлсээе эблэһэн, Корейн Арадай-Демократическа Республикын бэеэ даанхай байдалда гараа хүргэһэн бүдүүлиг ябуулга болоно гэжэ газетэ заана.

КНДР-эй эрье шадарай уһан соо «Пуэбло» гэжэ кораблиие бариха зуураа, Корейн Арадай армиин сэрэгэй корабльнуудай абаһан хэмжээнүүд, «бэеэ хамгаалха хэмжээнүүд, тон зүб ябуулганууд» мүн болоно гэжэ «Нодон Синмун» онсолон тэмдэглэнэ.

Ондоо ороной бэеэ даанхай байдалда гараа хүргэдэг, һүйдхэлтэ ябуулгануудые хэдэг гэмтэ ябуулгахэгшэд хэһээгдэхэ ёһотой гээд газетэ заана.

«Харюугай хэмжээнүүд» тухай Вашингтондо гараһан хөөрэлдөөнүүд тухай хэлэхэ зуураа, «хэрбээ американ империалистнууд манай арадые заналтаар гү, али балмад ябуулгануудаар айлгаха гэжэ бодомжолоо һаа, энэнь ухаа муутайгаар бэеэ һамааруулга болоно» гээд газетэ мэдүүлбэ.

Корей арад ямаршье һүйдхэлтэ ябуулгануудые, дайсанай ямаршье гэнтын добтолгые бута сохихоор хүсэд бэлэн» гээд газетэ түгэсхэлдөө онсолон тэмдэглэбэ.

Ким Дон Хи КНДР ерэбэ

ТОКИО. (ТАСС). Урда Корейн Армиин 32 наһатай солдат Ким Дон Хи хоёр жэлэй саада тээ Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түрэмхэй дайнда хабаадахаяа арсаһан юм. Тиигээд Урда Корейһээ Япон тэргэдэжэ ошоһон байгаа. Мүнөө тэрэ хүн Японһоо Пхеньян ерээ. Тэрээндэ Корейдэ байха арга болгожо КНДР-эй правительство олгоо гээд Киодо Цусин агентство мэдээсэнэ.

Ким Дон Хи «хилэ дабаха хуули эблээ» гэгдээд Японой түрмэдэ һуулгагдаһан байгаа. КНДР ошохо зүбшөөлые тэрэнэй эрихэдэ, Японой засагаархид арсадаг һэн. Тиихэдэнь Кимэй эрилтые Японой демократическа олониитын эмхинүүд дэмжэһэн байна. Ким Дон Хи гэгшые Урда Корейн засагаархидта үгэхэгүй (тэндэ тэрэниие полицинхид хэһээхэ), харин КНДР ошохо зүбшөөл тэрээндэ үгэхын түлөө үргэн ехэ хүдэлөөн эхилһэн байгаа. Тиигэжэ хоёр жэлэй үнгэрһэн хойно тэрээндэ КНДР ошохо зүбшөөл үгтөө.

„449-дэхи һануулга"

ПЕКИН, январиин 26. (ТАСС). КНР-эй агаарай хилые американ самоледуудай дахинаа эблэһэнтэй дашарамдуулан, КНР-эй МИД-эй түлөөлэгшын «449 дахинаа шанга һануулга» хэһэн тухайнь Синьхуа агентство мэдээсээ.

Бэдэрэлгэ болзоргүйгөөр хойшолуулагдаа

ЛОНДОН, январиин 26. (ТАСС). Америкын мэргэжэлтэд үсэгэлдэр һалхи шуурганай болоһон ушарһаа дүрбэн ядерна бомбо бэдэрэлгээ болюулба. Эдэ бомбонууд «Б-52» гэжэ Америкын стратегическа бомбардировщик дээрэ ашаатай ябаһанаа, самоледой Туле шадар унахадань уһан соо ороһон байгаа.

һалхи шуурганай боложо байһан дээрэһээ эдэ ядерна бомбонуудые хэзээ дахин бэдэржэ эхилхэнь мэдэгдэнэгүй гээд США-гай оборонын министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Энээн тухай Рейтер агентствын корреспондент Вашингтонһоо мэдүүлбэ.

Нэгэ гү, али хэдэн ядерна бомбонууд бута һүрэжэ, Гренландиин эрье шадар мүнөө радиаци тараажа байна ха гээд Рейтер агентствын корреспондент тэмдэглэнэ.

Японой социалистнуудай съезд дүүрэбэ

ТОКИО. (ТАСС). Ядерна зэбсэгһээ арсаха тухай парламентын деклараци гаргуулха, Эхэ ороной Окинавые бусаалгаха политика бэелүүлхэ, Вьетнамда амгалан байдал тогтоохо, арад зоной ажабайдал һайжаруулха гэһэн деклараци Японой социалис партиин һаяхан эндэ дүүрэһэн ээлжээтэ съезд дээрэ баталагдаа.

Мүнөөнэй съезд дээрэ партиин хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаагүй.

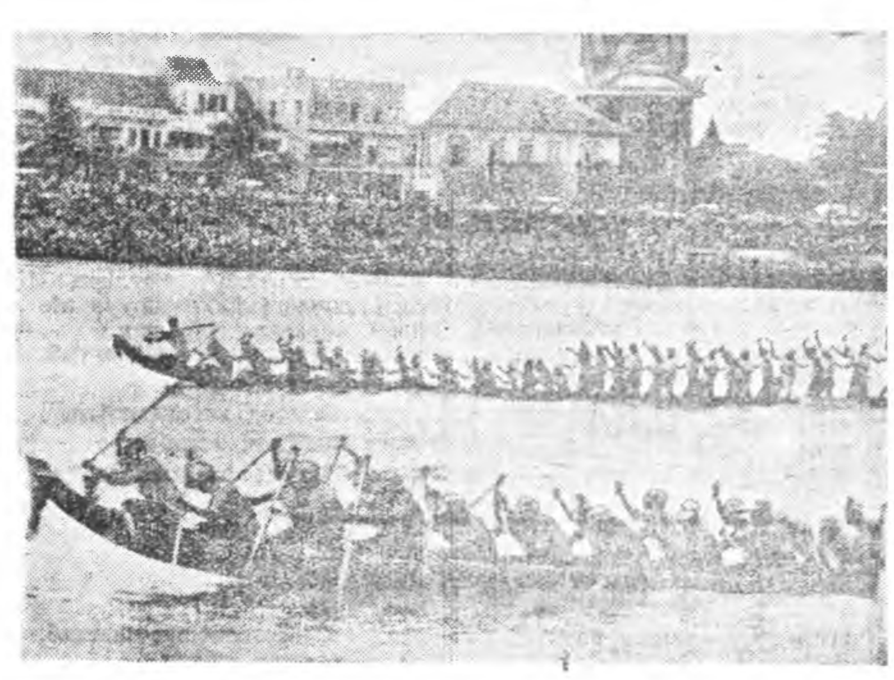

Камбоджын ниислэл хото Пномпень соогуур урдадаг Тонле Сап мүрэн дээрэ уг заншалта фестиваль жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэдэн олон мянган хүн зон онгосонуудай болоһон урилдаае хаража байна.

ТАСС-ай фото.

Израилиин эзэмдэгшэдэй зэрлиг муухай аашанууд

ЛОНДОН, январиин 26. (ТАСС). Нёдондо жэлэй июнь соо Израилиин сэрэгшэд ээрхэг түрэмхэй дай үүдхэжэ, араб газарые эзэмдэһэн байгаа. Мүнөө тэрэ газар дээрээ олон хүн зониие зэрлиг муухайгаар хэһээнэ, бар хүсэ хэрэглэнэ. Амгалан хүн зониие айлгаад, эзэмдэгшэдэй засаг доро байхыень тэдэниие баадхахын тула, сүлөөрэлгын хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэгүйн тула Израилиин армиин частьнууд араб зониие зэрлиг муухайгаар хабшажа, хаажа байна.

«Гардианай» корреспондентын Иерусалимһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Израилиин арми Газа районой олон тоото хүн зониие ехэ бага гэжэ илгангүй мүрдэнэ, хэһээнэ. Бүхэли сүүдхээр комендантын саг тогтооһонһоо уламжалан, хүнүүд үдэршье, һүниишье гэрһээ гаранагүй, гэртээ уһа асарха аргагүйлэнэ.

Ямар зорилгоор Израилиин засаагархид иимэ хэмжээнүүдые абанаб гэхэдэ, араб зониие Газын районһоо гаргаад, энэ газарые эзэмдэхэ гэһэн холын хараатай юм гээд корреспондент мэдээсэнэ.

«ЭХЭ ГЕРОЙН» ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОБО

... Верховно Соведэй Прези... ...68 оной январиин 23-най ... арба, арбаһаа дээшэ үхи... ...хүмүүжүүлһэн эхэ... ...ССР-эй Верховно Соведэй ...й грамота, «Эхэ герой» ... барюулалгатайгаар «Эхэ ...» нэрэ зэргэ олгобо. ...ю Буряадай АССР-һээ:

...ова Евдокия Осиповна... ...ын аймагай Ивановска ...гэрэй эзэн эхэнэр.

...ова Елизавета Флегон... —Хорин аймагай Майла ...рэй эзэн эхэнэр.

...рбиликтуева Александра ...—Хорин аймагай Хо... ...й гэрэй эзэн эхэнэр.

4. **Борисова** Елена Савостьяновнада — Улаан-Үдын аймагай Хүйтэн тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

5. **Камалова** Саджида Алеевнада —Баргажанай аймагай Баргажанай адаг тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

6. **Маланова** Цымжит Дамбаевнада — Ахын аймагай Балагта тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

7. **Малютина** Анна Спиридоновна —Улаан-Үдэ хотын хүдэлмэришэн.

8. **Очирова** Цыден-Еши Санжиевнада — Зэдын аймагай Дэлэ-Тори тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

9. **Шишмарева** Галина Яковлевнада — Зэдын аймагай Бооцо тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

(ТАСС).

«ГЕНРИЕТТА» БА ХЭМЭЛ ОДОД

„Космос-144", „Космос-184" вахтаяа үргэлжэлүүлһээр

...етта» гэжэ эхэнэр хүнэй ...хүсэтэ һалхи шуурган ... 20-ной үглөөгүүр Афри... ...н эрье тээшэ сүмэрэн ...н мянган дүрбэлжэн ки... болохо угаа ехэ дайда ... дабшаа. «Космос-144», ...184» гэжэ совет хэмэл ...рэ тодхогдоһон камера... ...ариин 18-һаа гурбан ... туршада тэндэхи бай... байдалые адаглан тэм...

...ос-144» гэдэг автомат ...нци 325 сүүдхэ соо зам... ... 4838 эрьесэ хэһэн ... Эна станциин суглуул... ...сферын байдал тухай ...ы бухэли һара соо хара... ...хээр ута кинопленкэ ... Замбуулинһаа дамжуу... ... мэдээнүүд атмосферын ...үүдые шэнжэлхэдэ ехэ ... байна.

«Космос-144» одон дээрэ тодхогдоһон аппарат һалхи шуурганай болохо сагые хэдэн мянга дахин уридшалан мэдээсэһэн байха.

«Генриетта» ехэ аюулгүй байха гээд багсаагдана. Юуб гэхэдэ, Индиин океанай холын районуудаар үнгэрхэ ха. Харин «Космос-184» одоной элирүүлһэн ондоо шуурган аюултай байхаар хүлеэгдэнэ. Тропикын энэ циклон хойто Мадагаскар дээгүүр ехэ хүсэтэйгөөр үнгэрбэ. Мадагаскар хоолойн долгинууд 8—9 баллда хүрэжэ, секунда соо хэдэн арбаад метр хүрэтэр хүсэтэйгөөр һалхилаа.

Номгон далай дээрэхи «Бренда» гэжэ циклон дошхорно. «Космос-144», «Космос-184» ододой вахта үргэлжэлһөөр.

(ТАСС-ай корр.).

Монголһоо ерэһэн бэшэг

САГААЛГАН—МАЛШАДАЙ ҺАЙНДЭР

Хуушан монгол литын ёһоор, үбэлэй һүүл һарын 30-най һүниие бүтүү гэжэ нэрлэдэг, үглөөдэрыень хабарай эхин һарын шэнын нэгэн, хабарай һайндэр — Сагаалган гэжэ Монгол орондо үнинһөө хойшо тэмдэглэдэг заншалтай юм.

Урдань Монгол орондо Сагаалганиие үргэнөөр, бүхы нютагаараа үнгэргэдэг байһан тоотой аад, баяд ноёдой, тэдэнэй үри хүүгэдэй зугаа болохоһоо бэшэ, ажалша зоной ёһотой баяр найр болодоггүй байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ ажалшад «саг сагта нэгэ сададаг, сагаалганда баһа нэгэ сададаг» гэжэ сагаалганиие ёгтолон хэлсэдэг байгаа бшуу.

Монголдо арадай хубисхал илажа, ажалша түмэндэ эрхэ сүлөө, зол жаргал заяагдаһанһаа хойшо улад зон энэ заншалта һайндэрөө арадай бодото ехэ баяр, малшадай һайндэр гэжэ тэмдэглэдэг болоһон.

Социализм байгуулжа байгаа сүлөөтэ Монгол ороной арад түмэн 16-дахи жаранай Улаагшан хонин жэлые ажал хүдэлмэриин амжалта илалтаар үдэшоод, шэнэ гараха Шара мэшэн жэлые угтаба. МНР-эй арадай ажахы, соёл культурые хүгжөөхэ дүрбэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээд, оронoймнай ажалшад табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй даабариие бэелүүлжэ байна.

Улаагшан хонин жэлдэ (1967 он) мал үсхэбэрилгээр ехэ амжалта туйлаһан эрхим малшад олон. Үмнэгуби аймагай Номгон сомоной тэмээшэн Гомбосурэн, Завхан аймагай Сангамаргац сомоной хонишон Арьхад гэгшэд гүрэн түрын дээдэ шагнал—МНР-эй Хүдэлмэриин баатар гэһэн солодо хүртөө. Мүн хэдэн арбаад түрүү малшад МНР-эй аварга малшан (чемпион) солотой болоо, орден, медальнуудаар шагнагдаа.

Арадай засагай тогтоһоор 47 жэл үнгэрөө. Энэмнай түүхын даншье ехэ хугасаа бэшэ aаб даа. Тиигэбэшье арадай хубисхалай урда тээ баяд, ноёдой зараса барлаг ябаһан малшан хүнүүдые хэн һай харадаг бэлэй. Эдэнэр гуулин бурхан, саарһан шүтөөндөө зальбараад, үлэн тулюур байдалтай, мүр соорхой дэгэлтэй, барга бүдүүлиг байгаа ха юм. Харин мүнөө ажалша монголшууд нам, засагайнгаа оролдолгоор, хани харилсаата социалис оронуудай, нэн түрүүн Совет ороной, арад түмэнэй халуун туһаламжаар социалис шэнэ байгуулалтадаа асари ехэ амжалта туйлана.

Малшад заншалта энэ һайндэрөө уужам һаруул тура байшандаа, шэнэ сагаан эшгы гэртээ сэнтүү хүхюунээр угтажа, ахамад буурал аба эжы, айл нүхэд, аха дүүнэрээрээ золгоно. Һайндэрэй баярые Монголой нэгэдэлшэд (колхозниигууд) үе залгамжалжа ерэһэн заншалта ёһоор—тэмээ, морёо урилдаалгажа, ууса болон үбсүүгээ шанажа, айраг дарһаа аягалжа, айлшад нүхэдөө угтан хүндэлдэг шуу. Энэ үдэр нам, засагай ударидагшад, министрнүүд, аймаг, сомоной дарганар хамагай түрүүндэ үбгэд, хүгшэд, ахамад наһатайшуулда ошожо, тэдэниие хүндэлэн золгодог заншалтай.

Үбэлэй шэмэрүүндэ сэн хүүргэ болоһон атар хүлэг морид мүнгэн тоногтой эмээл, хазаараа наранай толондо ялалзуулан, айл бүриин газаагуур һойгоотой зогсоно. Энэнь айлшадай бууһанай тэмдэг. Монгол арадай дуу хүгжэм ханхинана. Залуу хүгшэнгүй бүгэдөөрөө сэдьхэлээ хүдэлгэн, һайхан уянгата дуугаа хангюурдана. Үбгэд, хүгшэд морин хуурай эгэшэгтэ хүнхинөөн доро залуу үетэндэ һайн һайханиие юрөөнэ, һургаалай үгэнүүдые хэлэнэ.

Монгол ороной үргэн уужам тала, хангай нютагуудаар нэгэдэлшэдэй һайндэр—Сагаалганиие иимэ баяртай сэнгүүгээр үнгэргэнэ.

Х. НАЦАГДОРЖ,
журналист.

Амаралтын үдэрэй хуудаһан

ЛЕНИНЭЙ ЭСЭГЫН БЭЛЭГ

Хуушарһан зузаан номой галаар хуудаһан дээрэ аржагар томоор нигэжэ бэшэгдэнхэй:

«Симбирскын эрэшүүлэй гурбадахи приходско һургуули хадаа Степан Клюжев гэжэ һурагшын номоо һайнаар үзэжэ, зан ябадалай талаар магтаалтай байһанайнь түлөө баяр ёһололой байдалда энэ шагнал барюулха гэбэ. Симбирск, 1883 оной июниин 6». Тиигээд, доогуурнь — Симбирскэ губерниин арадай училищинуудай директор И. Ульяновай гар табялатай.

— Энэ номһоо үнэтэй юумэ гэжэ намда юрэдөө байхагүй,—гэжэ Степан Алексеевич Клюжев хэлэнэ.—Тэрэниие аяар 85 жэл соо тон нангинаар хадагалжа байдагби.

Волго мүрэнэй эрье дээрэ байдаг тэрэ үбгэнэй соморхон гэр соо Степан Алексеевичтэй зэргэлээд һууһаб. Юрэдөө һанаад үзэгты даа, —энэ хүн Ленинэй эсэгые хараһан, тэрэнэй хэлэһэн юумэ дууллаһан, тиигээд гимназист Володя Ульяновтай нэгэнтэ бэшэ хөөрэлдэһэн байха юм.

— Илья Николаевич манай приходско һургуулида холо ерэдэг һэн,—гэжэ С. А. Клюжев хөөрэнэ.—Тиихэдээ маанадтай хөөрэлдэдэг, эрдэм ном шудалһыемнай шалгадаг бэлэй. Тэрэ хүн ехэл анхаралтай, һайн зантай байһан юм. Гэбэшье 1883 оной зун һургуули дүүргэлгын экзамен болоһон үдэрые илангаяа бүхөөр ой ухаандаа хадууһан байгааб. Тиихэдэ абатаяа хамта Володя Ульяновшье экзаменда ерэлсээ һэн.

Илья Николаевич һайндэрэй хубсаһаар гоёнхой ябаа. Тиихэдэ Володя гимназистнуудай формо үмдөөд ерээ һэн. Володя эсэгэтээ зэргэлжэ һуугаад, маанадай үгэһэн харюунуудые анхаралтайгаар шагнаһан байна. Экзамен барилгын дүүрэмсээр. Илья Николаевич һургуули дүүргэһэнтэй дашарамдуулан, маанадые бултыемнай амаршалба. Эгээ т... лэ намда энэ ном өөрынгө... барюулаа бэлэй.

Ульяновск хотодо үнин... лаг Степан Алексеевич ... жэлэй урда тээ тэрэ 95 ... рэбэ) городой коммуналь... хыда 50 жэл соо хүдэлж... Түрүүшын водопровод, ... парк, үйлсэ гудамжа бар... тэрээндэ энэ хүн гар хүр... байха юм. Мүнөө һургуул... библиотекэнүүдтэ ходо ... тэндэ өөрынгөө хараһан ... юумэ тухай дурдажа, залу... да хөөрэжэ үгэнэ.

Б. БАБЛЮ...
(ТАСС-ай ко...)

ЭТИГЭНЭБ ШАМДА, НҮХЭРНИ!

Һаяхан шуурятай хүлгөөтэй түрэл хотынгоо гудамжаар ехэ яража ябаа һэм. Гэнтэ хүнэй араһаам татахада, гайхаһандаа эрьен хараа. Урдам зэмэтэй юм шэнги, зөөлэхэнөөр миһэрэн, минии урдын шэрэмшэн нүхэр Бадма сэхэ хаража:

— Хэбшэн дууша нүхэр, намайгаа мартаа гүш?—гэжэ шоглохо мүртөө,—бишни нэгэ ехэ һониитойб, —гэбэ.

Тиигэжэ Бадма гэр бүлэ боложо түбхинэһэн тухайгаа намда тобшохоноор хөөрэбэ. Энэ нүхэр үгэ зугаа соогоо нилээдгүй олон дулаахан үгэнүүдые дурдаа, ажал хэрэг тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрөө. Тиигэхэ мүртөө үшөө үдэшын һургуулида һуралсажа эхилһэн тухайгаа намда дуулгаба.

Бадма...Бадма... түбэгтэйхэн лэ хүн бэлэйш даа.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй уняар манан сооһоо тэрэ үдэрнүүд ухаандам һэргэжэ, Бадмын зүб харгыда гарахынь түлөө бүхы манай хэбшэдэй тэмсэдэг байһыень дахяад лэ һанабаб.

— Шэрэм шудхалгын цехэй хэбшэн Алексеев Бадма милициин таһагта һогтуугаар оробо,—гэһэн соносхол манай мастер абажа, участогай суглаа үнгэргөө һэн. Суглаан дээрэ шэрэмшэн хүбүүд нүхэрэйнгөө халирхай ябадалые шэрүүнээр шүүмжэлэн үгэ хэлээ.

Нүхэдэйнгөө шангаар шүүмжэлэхэдэнь, Бадма тоогоогүй хэбэртэй: «танда үшөөл үзүүлхэб даа» гэһэншэг һуугаа бэлэй.

Тэрэнэй удаа хэбшэдэй бригадада һаяхан ерэһэн хүбүүдые өөрынгөө үгэдэ оруулжа архи уулгаад, һогтуугаар халаандаа ерэһэн байгаа. Ахалагша мастер Иван Степанович Гринчук һогтуу хүнүүдые ажалда табингүй, гэртэнь эльгээгээ һэн. Шорой тооһоной урхироон, станогуудай нэерээн. Зарим нэгэ талада оор тухайгаашье мартажархихаш. Конвейер урагшаа дабшан ябажал, ябажал байха, хүнүүд дуталдаха, хүлһөөшье аршаха сүлөө байхагүй. Эгээл нимэ сүлөө забдагүй үедэ Бадма тэдэ нүхэдтэеэ амарханаар унтажа хэбтээ. Ажаллажа байһан нүхэд тухайгаа шэбшэхэгүйнь харатай.

Халаанай даабари дүүргэхэ гэжэ оролдохош, һайн шанартай детальнуудые бүтээхые эрмэлзэхэш. Тиин гэхэдэ, нэгэ нүхэрэйнгөө бүхы коллективэй хүсэл бодолые эбдэн, өөрынхеэрээ хайша хэрэгээр ябаха. Иимэ халирхай ябадал участок дааж абаһан ганса мастерта хабаатай бэшэ, бүхэли коллективэй гашуудта хабаатай.

Станогуудай хүсэтэ нэерээн дундуур тэмсэл үргэлжэлһөөр. Һайн шанартай продукци үгэхын, түсэб даабаряа дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэд оролдохо. Ажалай халаанай дүүрэхэтэй хамта нүхэрэй түлөө тэмсэлнай үргэлжэлхэ. Тиихэдээ хүн бүхэн бултанай түлөө, булталаа нэгэнэйнгээ түлөө гэһэн ёһо гурим баримталагдаа.

Нэгэтэ ажалай һүүлээр мастер Вячеслав Ложеницынние дуудаба. Вячеслав архим һайн хэбшэн, бригадир. Урдань шахта соо хүдэлһэн тухайгаа, үргэн талата Сучан тухайгаа энэ нүхэр тон дулааханаар хөөрэдэг. Вячеслав мүнөө душоод наһаяа гүйсэжэ ябана. Тиигэбэшье залуу хүбүүдһөө дутуугүй, һайндэрнүүдэй болоходо залуушуулые эмхидхэжэ, гоё һайн зүжэг наада не-хэйнгээ хүдэлмэришэдтэ харуулдаг. Үдэшэндөө залуу хүдэлмэришэдэй һургуули, техникум тээшэ харгылхада, Вячеслав Ложеницын ЛВРЗ-гэй соёл гэгээрэлэй ордон тээшэ ярадаг байгаа. Эндэш баһал һонирхолтой даа. Баяр жаргалаар дүүрэн хүгжэм хангинан зэдэлхэ, шэнэ зүжэг нааданда хабаадалсахаяа, шэнэ геройнуудтай танилсахаяа яарха. Тиигэжэ Вячеслав сэдьхэлээ ханаха.

Хүн бүхэн нэгэл юумээр һонирхожо, далижаһан хүсэл бодолоо бэелүүлхэеэ хүсэн, урагшаал һанаатай ябахадаа һайхан ха юм даа.

Иван Степанович тон этигэнгеэр Вячеслав Ложеницынние харан: «Бадма Алексеевтай һайнаар нүхэсэхэ болоод байнаш»—гэбэ.

— Хайшан гээд нүхэсэхэ хүнбиб, тэрэниие яһала һайн мэдэхэлби, —гэжэ Вячеслав һонирхобо.

— Мэнэ гэһээр Бадмын байрада оно. Юу хэжэ байнаб, шалгахаш. Тиигэжэ хэлээд часаа хараба. — Үглөөнэй найман час... Һүниин халаанда ажаллаад тэрээн худар энохонь баһал хүндэ. Тиигэбэшье ошохо болоош, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэш,—гэбэ.

Хэрэгтэй газартань нүхэр ёһоор туһала гэһэн янзатайгаар мастер хараад һууба. Вячеслав олон табые шашангүй зүбшөөжэ, толгойгоо дохин гаража ошоо һэн.

Вячеслав Бадматай юун тухай хөөрэлдөө һэм, бидэнэр мэдэнэгүйбди. Тэрэ һүниндөө Бадма халаанда гаража хүдэлөө һэн. Тиихэдэ Иван Степанович Бадмые таһагтаа дуудажа, баһал үни хөөрэлдөө.

Хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө хүн ёһоор хандажа, үнэн зүрхэнһөө сэхэ руунь хөөрэлдэхэдэ ойлгоо һэн гү, нэгэ хэдыхэн саг соо Бадма ёһотой хүдэлмэришэнэй янзатайгаар хүдэлжэ эхилээ бэлэй.

Бадма бильярдаар, шатараар наадаха тон дуратай, бархашье һэн. Тиимэһээ Вячеслав Ложеницын энэ нүхэртэйгөө саг үргэлжэ шатараар наададаг болобо. Ямар нэгэ хүхюу юумэн тухай хөөрэлдэжэ энеэлдэхэ. Хэбшэдэй бригадир Вячеслав Ложеницын Бадмые эгээл харюусалгатай газарта ажаллахыень табиһан юм. Бадма эдэ бүгэдэ ажалые ядангүй бүтээжэ шададаг болоо.

Теэд һайн хэрэгнай үнишье үргэлжэлөөгүй...

«Бадма үгы болошоо» гэһэн сошордомо мэдээн бүхы цех соо хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэдэй һанаан бодолые зобоон тараа һэн. Энэ нүхэрэй заһарха байһанда этигэхэ хүн хомор болобо.

Табан хоногой үнгэрһэн хойно Бадма цехтээ бусажа ерээ. Түрэл Хэжэнгээ ошожо ерэһэн тухайгаа мастерта мэдүүлхэ мүртөө, ажалдам табинт даа гэжэ гуйба.

— Нүхэр, хүрөө! Дуратай һаа хүдэлөөд, үгы һаа аянай холые шэлэн зайжа ябаха саг бэшэ. Хүдэлмэришэ зоной журам яһала эбдэдэш, энэ халирхай ябадалаараа өөрынгөөшье нүхэдтэ һаад хэнэш,—гэжэ мастер шэрүүнээр харюусаба. Шинии ябадалые нүхэдэй сүүд хаража үзэхэ. Заһархагүй һаашни заводһоо гаргахабди. — гээд Иван Степановичай хэлэхэдэ, Бадма үгэ дуугүй һуужа үгөө бэлэй.

«Нүхэдэй сүүд Бадма Алексеевэй халирхай ябадалые хаража үзэхэнь» гэһэн үгэнүүдэй аржытар бэшээтэй соносхол цехэй ханада үлгэгдэбэ. Хүдэлмэришэ зон забһарлалгын үедэ барандаа шахуу улаан булан соо суглараба.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь Бадмын һогтуу ябадагые үнэн сэхээр, шэрүүнээр шүүмжэлээ. Эдэ үгэнүүд балта мэтээр Бадмын алдуутай бодолые бутарган, арюун замда гараха арга заажа үгөө. Эдэ үгэнүүд Бадмын шэхэндэ шэнхинэн, сэдьхэл соонь шэнгэжэ байгаа. Тэрэ нүхэдэйнгөө урда зогсожо, харюусаха баатай болоо һэн.

Одоошье мүнөө, хамаг хүдэлмэришэдтөө хүндэтэй болоһон Вячеслав Ложеницын нүхэдэйнгөө урда тараажа:—«Энэ нүхэрэй ябадалые бидэнэр шүүмжэлхэ. хэһээхэшье ёһотойбди. Теэд Бадма үшөө залуу. тиимэһээ бидэнэр үшөө дахяад этигэжэ, цехтээ үлөөжэ үзэе. Бидэнэй хүсэлые ойлгожо, зүб замда гараа һаань, бидэ булта баясаха гээшэбди» —гэжэ дурадхаба.

Үдэр хоногууд түргэн даа, үнгэржэл байба... Бадма дуугайхан нэгэ бодолдо эзэлэгдэнхэй ябагша һэн. Ажалдаа саг соонь ерэхэ. гэмгүй һайнаар хүдэллэгшье болоо.

Вячеслав Ложеницын энэ нүхэрһөө холодонгүй, ходол нэгэ һайн юумэ заажа, ойлгуулжа үгэхэеэ оролдохо. соёл гэгээрэлэйшье ордондо ошолдохыень уридаг һэн. Нэгэтэ үгэдөө оруулжа. хүдэлмэришэ зоной али зэргээр зүжэг нааданда бэлдэжэ, хүсэл оролдолгоёо гаргадагые ойлгуулха гэжэ ЛВРЗ-гэй ордондо дахуулжа ошобо.

Тиигэжэ үдэшэ бүхэндэ шахуу соёл гэгээрэлэй ордон тээшэ энэ хоёр нүхэд ошодог болоо һэн.

Хүнэй өөрынгөө алдууе ойлгожо, зүб харгыда орохын тула нүхэрэй гар хэрэгтэй даа. Бригадир Ложечицын Бадма Алексеевэй түорижэ, харгы замаа алдажа ябахадань яһала туһалаа. зүб зам хэлэжэ үгөө.

Хүдэр хүдэлмэришэ альган соогоо минии гар алхажа, согтой хүхюунээр Бадма энеэн. ажал тухайгаа, нүхэд тухайгаа дулааханаар хөөрэжэл, хөөрэжэл байба.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗЭДЫН БАСАГАНАЙ ДУУНУУД

Зэдын уужам голдо түрэһэн, тэндэ үдэһэн Галина Раднаева шүлэг бэшэжэ эхилһээр тиимэшье үнинэй бэшэ. Тиибэшье һаа, уран шүлэгэй харгыда орохо «зүргөөр» эрэлхэгээр дабшажа ябаһан басаган юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдэдэ болоһон залуу зохёолшодой конференци дээрэ энэ нүхэрэй шүлэгүүд муу бэшэ сэгнэлтэдэ хүртэһэн. Мүнөө Галина «Зэдын үнэн» гэжэ аймагай газетэдэ хүдэлнэ. Уншагшадай анхаралда тэрэнэй хэдэн шүлэгүүдые табиха зуураа, эдир поэтессэдэ һайн һайхан зохёол, уран гоё шүлэгүүдэй дээжые хүсэе!

Галина РАДНАЕВА

МҮНХЭЛДЭГ ҺАЙШ

Тэрүү... орьёл дээгүүр
мухарин ябаа
үдэрэй дангина—
гуа наран,
Тэргэд һаратай
алтан бэһэлигээ
андалдажа золгохо
хубитай һайш.
Тэрүү... үндэртэ
үлдүүлһэн тээшээ
гэнжэтэн һубариһан
үүлэн хүлэг,
Тэнгэрнин уудамда
түбхинэн жаргаха
эрхэ сүлөөтэй
хүлэг һайш.
Тэрүү... саана
һалбаржа байһан
уяхан бэетэй
ургы сэсэг,
Түмэн наһые
эдлэхэ хубитай
ургамал һайш.
Тэрүү... сэнхиртэ
хээрын шубуудай
жэрьеэн соогуур
минии аялга,
Тэршээ дорюун
эдир наһыем
мүнхэлдэг һайш.

ЕРЭЭРЭЙ

Айлшалжа намдаа ерээрэй,
Аяг зугаагаараашье
угтахагүйб.
Анжаран шүлэгыем шагнаарай,
Аялгын һайханаар угтахаб.
Хоймортоо шамаяа урибашье,
Халуун сайгаа аягалхагүйб,
Хараһаар шамайе улайбашье,
Халуун дураяа нээхэгүйб.
Уйлаһаар шамдаа зорюулһан
Элдэб шүлэгүүдээ уншуулхаб.
Удаан зүрхыем зобооһон
Энээхэн дурандаа улайхагүйб.
Үнгэрһэн тэрэ сагаа
Зүүдэн болгоод энеэлдэхэбди.
Үелжэ хоюулан сэнгэдэгээ
Зугаа болгоод хөөрэлдэхэбди.

ЗОГСОНОБ

Толгой соом—гэгээн һаруул,
Досоом баһа—сэгээн һаруул.
Сэдьхэл сооһоом дуун жэрьенэ.
Зүрхэн сооһоом баяр тэһэрнэ.
Нарата ногоон асари юртэмсын
Найдалынь шэнгеэр ябанашье
шэнгиб.
Дээдэ ехэ түби замбиин
Тулгууринь шэнгеэр
зогсоношье шэнгиб.
Хүсэд өөрыгөө үшөөл
ойлгоодүй
Хуурмаг сэдьхэлээр
дууланашье бэшэб.
Хүнһөөл ондоогоор ябахыешье
хүсөөгүй
Хүнэйл эдлэдэг жаргалда
хүртэһэйб.

ҮБЭЛЭЙ ҮДЭШЭ

Нагаса эхым һаншаг шэнги
Нармай талам сайрана.
Сагаан мүнгэн ордон шэнги
Саһата уулам дуурана.
Мэшьеэн байгаа нюдэд шэнги
Мүшэд дээрэһээнь эмнинэ.
Мүрэн ехэ далай шэнги
Мүнгэн талам зэнхынэ.

УҺАНАЙ ЭРЬЕДЭ

Тэршээ Зэдын
тохой дээрэ
Тэргэд һара
толоёо адхаа,
Солгёо дуунайнь
аялга доро
Сэлгеэ талын
һэбшээн матараа.
Сэнгүү хүлэг—
долгин соонь
Сэгээн хуһанай
һүүдэр тунаа.
Сахариг мүнгэн
эрьюулгэ соонь
Сарюун бэень
гунхаад абаа.

БАРИЛГАШАН—УРАН ЗУРААША

Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан фотовыставкын зурагуудай Улаан-Үдын «Прогресс» кинотеатрай ханада үлгэгдөөд байхада, тэндэ хүн зон ходол суглардаг байба. Энэ выставкэдэ хабаадалсаһан фотографууд, фотодо дуратайшуул нилээд олон һэн. «П. Яхновецкиин зурагууд» гэһэн самбарай урда илангаяа хүнүүд олоороо зогсоо. Буряад ороной гоё һайхан байгаалиие хёрхо нюдөөр хаража, үзэсхэлэн газарнуудые буулгаһан П. Яхновецкиин зурагууд хэнэйшье анхарал татамаар. Юундэб гэхэдэ, Петр Андреевич хадаа гоё һайхан гээшые ойлгодог, байгаалиин баян зурагуудһаа хүнэй сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмөөр угалзануудыень шэлэжэ шададаг шуу. Байгал далайн һүртэ долгин, мундаргата Саянуудай нэмжээн, үбэл зунгүй хүүежэ байдаг дошхон Хэнгэргэ, уужам нугада шууян һуудаг хуһан тужанууд, сэлгеэ талын сэсэгүүдэй хатар, сэнхир уһата Сэлэнгэ мүрэнэй тохойнуудые тэрэнэй фотоаппарадай объектив буулгана. Эдэ фотые үни удаан хаража байхада, зурагууд соонь гансахан сэхэ буулгабари бэшэ, уран гоёые дуулан магтаһан, тэрээгээрээ ехэл омогорхоһон сэдьхэлэй мэдэрэл абаһаар лэ ойлгогдохо.

«П. Яхновецкий» гэһэн гар табилгатай фото-зурагууд республикын газетэнүүдтэ ходо толилогдожо байдаг. Энэ хүмнай газетын штатнабэшэ корреспондент болоһоор үнинэй, редакцинуудай зүгһөө шагнал, хүндэлэлэй грамотануудта оло дахин хүртөө.

Петр Андреевич Яхновецкий ганса фото буулгадаг хүн бэшэ. Мүн уран зурааша юм. Байгаалиин гоё һайханиие уран биирын хүсөөр харуулхые тэрэ оролдоно.

Нүхэр Яхновецкий мүнөө Улаан-Үдын барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин начальнигай орлогшоор хүдэлнэ. Сүлөөтэй сагтаа агнадаг, фото буулгадаг, зурагуудые бүтээдэг.

— Бишни сибиряк хүнби. Тайшет станциһаа холо бэшэ урдадаг, иргүү дуунда ороһон Бирюса горхоной эрьедэ түрэһэнби. 1933 ондо Эрхүүгэй барилгын техникум дүүргэһэм, — гээд Петр Андреевич хөөрэдэг.

Уншагшадай анхаралда тэрэнэй «Байгалай эрьедэ үбэл» гэһэн зурагые дурадханабди.

ТҮНХЭНЭЙ ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

1. Һайн муу хоёр тэмсээтэй.
2. Һайнда сагтай, мууда хүгтэй.
3. Һомоёо харбаад, номоёо нюугаа.
4. Номгондо ногто хэрэгтэй, хатууда хазаар хэрэгтэй.

ХЁЛГО БУРЯАДАЙ ХЭЛСЭДЭГ ТААБАРИНУУДЬАА

1. Абынгаа үгэһэн
Алтан аргамжа
Эбхэжэ ядабаб.
(Харгы зам).
2. Эжынгээ үгэһэн тоһо хазажа ядабаб.
(Альганай хонхорхой).
3. Ямаанһаа набтар,
Тэмээнһээ үндэр.
(Шубуунай һууха, ниидэхэ).

М. УРИЗАЕВ,
Хёлгын голой Уляастай нютагта ажаһуугша.
Шэтын область.

СПОРТЫН ҺОНИН

ЗАЛУУ СПОРТСМЕНЭЙ АМЖАЛТА

Россиин Федерациин «Спартак» гэжэ спортивна һайн дуранай бүлгэмэй хүнгэн атледүүдэй дунда Тула хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөн һонирхолтой үрэ дүнгүүдые харуулба.

Эндэхи спортын ордон соо хэгдэһэн урилдаанай харгы дээрэ Россиин эрхим спортсменүүдэй нэгэн Кира Кузьмина (Московско область) олон дабалгатай табин метрэй зайе долоон секунда соо дабаһан байна.

Ростовһоо ерэһэн С. Спиридонов, мүн Иваново хотын А. Шигин тэгшэд 2 метр 3 сантиметр үндэрые харайһан байна.

Эдэ мүрысөөнүүдтэ манай республикын шэлэмэл спортсменүүд Галина Сергеева, Сергей Рымарев хабаадалсажа, Галина Сергеева дабалтатай 50 метрэй урилдаанда 6.7 секунда саг харуулжа шадаа. Тиихэдэ урилдаанай энэ зайда Россиин Федерациин суглуулагдамал командын гэшүүн, мастерта кандидат Лидия Лунина түрүүшээр мүн лэ тиимэ саг харуулбашье, түгэсхэлэй урилдаанда эрхимлэжэ шадаһан байгаа.

Энэ мүрысөөндэ анха түрүүшынхеэ хабаадалсаһан Улаан-Үдын 65-дахи һургуулиин һурагша Сергей Рымарев ехэ амжалтатай байба. Тэрэ 1500, 3000 метрэй урилдаанууд та хабаадалсаа. Тиин 1500 метртэ урилдаһан спортын мастер болон нэгэдэхи разрядай спортсменүүдэй дунда түрүүлэн ерэжэ, 4 минута 10 секунда сагтайгаар эрхимлэһэн байна. Сергей Рымарев 3000 метрэй зайда урилдахадаа, 9 минута 20 секунда—һайн саг харуулаа юм.

Сергей Рымарев ойрын хоёрдохи жэлээ урилдаанда хабаадана. Буряадай АССР-эй чемпион байһан Владимир Кондаковой ударидалга доро һорилго гарадаг.

А. СПИРИДОНОВ.

ХОККЕЙ

ШЭТЫНХИДТЭЙ НААДАХАНЬ

Бүмбэгэ сохин хоккей наадалгаар Алас-Дурнын зонодо профсоюзуудай һайн дуранай спортивна бүлгэмэй Бүхэсоюзна соведэй кубок абахын тулада ээлжээтэ наадануд болобо.

Хабаровска хизаарай командые Примориин команда 5:3 тоотойгоор илаһан байна.

Шэтынхид Яхад айлшаар ошоод, тэндэхи командые 2:1 тоотойгоор шүүбэ.

Хориин аймагай командын бааза дээрэ бии болгогдоһон Буряадаймнай суглуулагдамал командын хоккей наадагшад Амарай областиин командые шүүһэнэйнгээ һүүлээр, Шэтын суглуулагдамал командатай хахад финалай нааданда январиин 28-да уулзахань.

Приморинхид Камчаткын командатай уулзаха байна.

Февралиин 4-дэ зонын финал болохо.

С. АЛЕКСЕЕВ.

Иимэшье уша... болодог

ТЭРГЭДЭ ҺУ... ШАНДАГА...

...Шандаган нохойдо... хадаа хэдэн модоной ... гөөд. бишыхан болдог... хоргодошобо. Тэндэһа... уруу харанжа ябахада... һаань хоёрдохи нохо... Шандаган айһандаа эр... саад, ангуушадай бай... тээшэ сэхэ гүйжэрхиба... гуушаниинь буудаад ... ба. Тиигээд үгы болго... лоомо тээһэн тэргэ дэ... ганай һүрэн гараад ... тэрэ ойлгоогүй ха.

Энэ үедэ Винницкэ ... колхозой фуражир Гав... риевич ашаатай тэргэ д... дага «һуулгаад» ябаһа... һал обёороогүй. Һуу... байрын хашаа соо ... түлхихэдэнь, ашаан ... шандаган һүрэжэ хэды... тала уруугаа тэрьелжэ... Тулажа ерэхэдээ шандаг... амяа абараа.

ТАКСИ СОО... ХА...

Москвагай областии... автоажахын таксист В... нч Плясухин рейсдэ Л... хон гараха болобо. Хү... гүй хандагайнуудай ... зар тээшэ ошохо болог... нэгэ булка хилээмэ ... абаад, замдаа гараһан ... хачево тосхониие үнгэ... модоной зайда ошоод т... мүн һуулсажа ябаһан ... гурбан хандагайн тэд... һаа гүйлдэжэ ябахы... Шофёр машинаа гэ... жархиба. Айхаяа мэдэ... шоһон хандагайнууд а... хажууда туласа ерэ... уралаараа кабинын ... жэрхибэ. Энэ үедэ Ви... мээз абаад, хангайн ... эчгүүдые хорхойтуул... Тиигээд таксистын үү... дэнь, нэгэ хандагай у... дээрээ һуудал дээрэнь...

Уданшьегүй таксист... байһан хилээмэнэй ... мэдэһэн юумэдэл. тэрэ... гэдэргээ кабинаһаа га... гээд булта замай хар... доһон байна.

ЭХИР ДҮ... ТУГА...

Ростовско областиин ... ска районой «Искра» ... һаалишан Нина Го... рууһалдаг «Умница» ... дүрбэн тугал гаргаа.

Түрэһэн дүрбэн ту... нүүр хамтадаа 80... татаба. Эхир дүрбэнии... тын дүршэлтэй ту... Черноусова түлжүүлэ...

«Сельская жизнь» ... айтаба.

Редак...
Ц. Ц. ЦИБУ...

Типография Упра... чати при Совете ... БурАССР.
Н-04350. Зак...